

fugle & natur

1 | FEBRUAR | 2016

Dansk Ornitologisk Forening

BirdLife
INTERNATIONAL

- › Op og ned for vinterfugle
- › Efterlyses: 13 fuglearter
- › Fugleværnsfonden fylder 50 år
- › Ismåger mens isen fryser

Egon Østergaard
Formand i DOF

Fyrtårne bygger vi sammen

Selvom de ranke og smukke fyrtårne rundt langs Danmarks kyster i stigende omfang slukkes og erstattes af mere moderne elektronik, så fortsætter DOF med at bygge imponerende fyrtårne, der vil lyse og have betydning i årtier fremover.

Det seneste fyrtårn er den afsluttende bog fra lokalitets-Caretaker-projektet 2003-2013. Her medvirkede over 900 frivillige til gennem de mange år at indsamle opdateret viden om fuglene og naturforholdene i 171 vigtige naturområder i Danmark. Det er en sand guldgrube af viden og en kæmpe indsats, som kun har været muligt takket være de mange engagerede frivilliges foderarbejde i felten med kikkert og notesbog samt efterfølgende bearbejdning af de mange data i et tæt samarbejde mellem frivillige og dygtige DOF-medarbejdere.

Det er langt fra første gang, at DOF har bygget fyrtårne, ja faktisk blev det forrige tændt så sent som i 2014, hvor resultaterne af projektet Danmarks Truede og Sjældne Ynglefugle 1998-2013 så dagens lys i Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift. Her blev der gjort status over 68 arter af sjældne ynglefugle efter omfattende tællinger på oplagte ynglelokaliteter. Heller ikke her var det lykkedes uden et stort engagement hos en lang række medlemmer og over rigtig mange år. Det er det, der skaber fyrtårne i DOF's historie, og heldigvis er der uformindsket interesse i foreningen i at være sammen om fuglene og projekterne.

Det næste fyrtårn er allerede ved at tage form, idet feltarbejdet med at få dokumenteret udbredelsen og hyppigheden af alle Danmark ynglefugle i Atlas III er særdeles godt i gang, og rigtig mange af DOF's medlemmer tæller i øst og vest og sommer og vinter. Der er stadig to år tilbage af feltprojektet, der lige som de to foregående fyrtårne er finansieret af Aage V. Jensen Naturfond. Penge er en nødvendig forudsætning, men det er deltagelse og engagement i høj grad også, så meld dig til projektet. Der er stadig arbejde at gøre, og der er masser af muligheder for at deltage, evt. også som føl sammen med en mere øvet fuglekikker.

Ud over at deltage i DOF's store projekter er der i høj grad mulighed for at deltage og engagere sig sammen med en masse andre mennesker i hyggeligt samvær. DOF's lokale kraftcentre, lokalafdelingerne, er DOF på lokalt plan, og her sker der rigtig meget, så henvend dig og vær med i arbejdet: i arbejdsgrupper, som kommunekoordinator, i lokale projekter eller på andre måder, der passer til din fugleinteresse.

Andre muligheder for at bidrage til natur- og fuglebeskyttelsen er at indtaste dine fugleagttagelser i DOFbasen, det altid tændte fyrtårn, hvor der årligt indtastes over 1 mio. iagttagelser. Det er med til at samle viden om fuglene, så DOF kan bruge den i vores fuglebeskyttelsesarbejde.

Der er også rig lejlighed til at bidrage med meninger og spændende oplevelser med fugle på Facebook (FB): DOF's officielle FB-side, Dansk Ornitologisk Forening – en åben FB-side og Feltornitologen – en gruppe med fokus på feltornitologi. Der er således rig mulighed for at deltage i foreningsdebatten og blive inspireret. Vi arbejder fortsat på at øge muligheden for at give sin mening til kende på de sociale medier.

En anden mulighed for at deltage er det mere naturnære arbejde i Fugleværnsfondens arbejdsgrupper ved reservaterne, hvor mange af DOF's medlemmer foretager et vigtigt stykke naturbeskyttelsesarbejde med pleje og andre konkrete opgaver. Kontakt en arbejdsgruppe, hvis du er interesseret. Se nærmere på <http://www.fuglevaerensfonden.dk>, hvor du kan finde det nærmeste reservat.

Endelig er der mulighed for at engagere sig i byggeriet af DOF-fyrtårne ved at deltage i arbejdet omkring DOF's tre fuglestationer, der i disse år alle skruer kraftigt op for lyset i hård konkurrence med de fysiske fyrtårne ved Blåvand, Gedser og Skagen.

God arbejdslyst!

Egon Østergaard, Formand DOF

Forside

Ismåge i arktisk sommersonne. På side 8-9 kan du se en foto-reportage med ismåger på kanten af den arktiske vinter.
Foto: Henning Haaning Nielsen, Avifauna Consult.

Udgivet af

Dansk Ornitologisk Forening – DOF – BirdLife Denmark
Vesterbrogade 138-140 . 1620 København V
Tlf. 33 28 38 00 (mandag-torsdag 10-16, fredag 10-15)
Mail: dof@dof.dk

Redaktør (ansv.): Helge Røjle Christensen, Pilgårdsvej 4,
7742 Vesløs, tlf. 97 99 32 77 (aften), e-post: fugleognatur@dof.dk

Annancer: Toke Nyborg . **Ture og Møder:** Mads Oddershede

Oplag: 17.000. **ISSN:** 01073729

Layout og tryk: Vivian Buch, www.graphicco.dk

Indhold

Efterlysning: 13 fuglearter.....	3
Vindere og tabere hos vinterfugle	6
Ismåger mens isen fryser	8
Danmark dumper i fuglebeskyttelse	10
Sådan startede Fugleværnsfonden	14
Fugle Overalt går i aktion.....	16
Fuglegylp er ikke bare uglegylp	18
Rookie – fugle i børnehøjde	23
Nyt kvindeseminar i DOF.....	27
Udzungwa-regnskoven i Tanzania.....	28
Lokalsider, Ture og Møder	32 - 45

Efterlysning: 13 fuglearter

Af Thomas Vikstrøm, biolog i DOF og medleder af Atlas III

En række fuglearter viser uventet tilbagegang. De skal eftersøges ekstra grundigt i Atlas III-projektet!

Sjagger på yngleplads i Nordsjælland. Det er stort set også den eneste landsdel, hvor arten stadig yngler! Foto: Helge Sørensen.

Art	Ændring i kvadrater med arten fra Atlas II til Atlas III	
	I antal	I procent
Markpiber	-8	-100
Kirkeugle	-109	-99
Broget fluesnapper	-584	-85
Agerhøne	-1189	-77
Spurvehøg	-837	-70
Sjagger	-269	-69
Dobbeltbekkasin	-464	-67
Fuglekonge	-1020	-67
Nattergal	-751	-66
Hedehøg	-22	-65
Duehøg	-384	-63
Tårnfalk	-686	-55
Hvæpsevåge	-136	-50

Det strømmer ind med resultater af den igangværende atlasundersøgelse, Atlas III. Blandt de foreløbige resultater er ikke mindst, at der allerede nu kan påvises fremgang for en lang række arter, men også at en række arter tilsyneladende udviser en mere eller mindre uventet tilbagegang. Nu skal man være yderst forsigtig med at dømme arter i tilbagegang på baggrund af en atlaskortlægning, som kun er halvvejs i mål. Måske er der blot tale om, at de pågældende arter skal eftersøges bedre.

Tabellen viser de 13 arter, som halvvejs gennem Atlas III lader til at have indskrænket deres yngleudbredelse mest siden Atlas II (1993-96), når udelukkende sikre og sandsynlige ynglefund er medtaget.

Duehøgen er igen i tilbagegang i Danmark, formentlig især på grund af ulovlig bekæmpelse. Men der kan stadig gemme sig duehøge, som endnu ikke er fundet ude i kvadraterne, og det samme gælder i høj grad spurvehøgen. Duehøgen her med klørne i vandskorpen er fotograferet af Allan Gudio Nielsen.

Markpiberen er helt forsvundet fra landet siden den forrige Atlas-undersøgelse i 1990'erne. Eller er den? Foto: Helge Sørensen.

Af de 13 arter er der næppe tvivl om den voldsomme tilbagegang for markpiber og kirkeugle, hvoraf førstnævnte nu lader til at være helt forsvundet som dansk ynglefugl. Den negative udvikling for disse arter er veldokumenteret bl.a. i kraft af Projekt Truede og Sjældne Ynglefugle (DATSY). Også agerhønenes tilbagegang – såvel i antal som i udbredelse – er velkendt, bl.a. fordi den også er dokumenteret stort set enslydende af punktællingerne og jagtudbyttet.

Kan det virkelig passe?

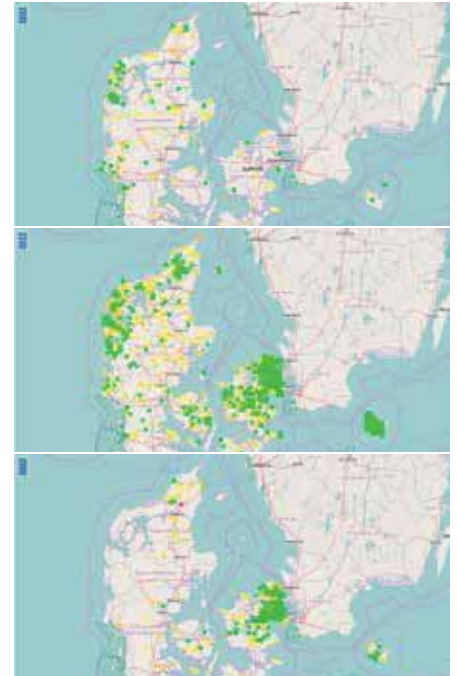
Men hvad med de øvrige arter? Kan det fx passe, at en art som tårnfalken er forsvundet fra lidt over halvdelen af de kvadrater, hvor den yngede midt i halvfemserne? Arten er ganske vist inde i en langsigtet tilbagegang siden sidst i 1980'erne, men det samme gælder også for andre agerlandsarter som fx sanglærke, og for denne art tyder det ikke på, at tilbagegangen i antallet af fugle har betydet en væsentlig indskrænkning af udbredelsen, i det mindste ikke endnu.

En anden art på listen er lidt af et smertensbarn, nemlig fuglekongen. Noget af artens tilsyneladende tilbagegang skyldes blot, at fugle, der kun høres synge én gang, regnes som "mulige" i Atlas III og derfor endnu ikke er med i denne statistik. Alligevel kan man jo ikke undgå at have en mistanke om, at det meget færre antal kvadrater,

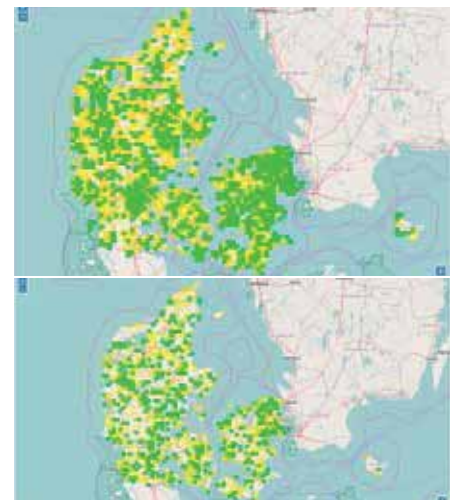
hvor arten foreløbig er fundet i forhold til sidste atlas, også kan skyldes, at arten er svær at høre for folk, der er lidt oppe i årene. Det må jo nok siges at gælde en hel del af atlasdeltagerne. En måde at løse dette problem på er afprøvet med held af artiklens forfatter, nemlig ved altid at medbringe en ultralydsdetektor (beregnet til flagermus) på sine atlasture. Her i bladet er der tidligere blevet gjort opmærksom på, hvor mange flere fugle, man kan høre, hvis man anskaffer sig et høreapparat; se artiklen "Før fuglesangen forsvinder" af Bo Kayser i nr. 4:2012. Derudover kan man jo også gøre en ekstra indsats for at få øje på fuglekongerne.

Sjagger kun i Nordsjælland?

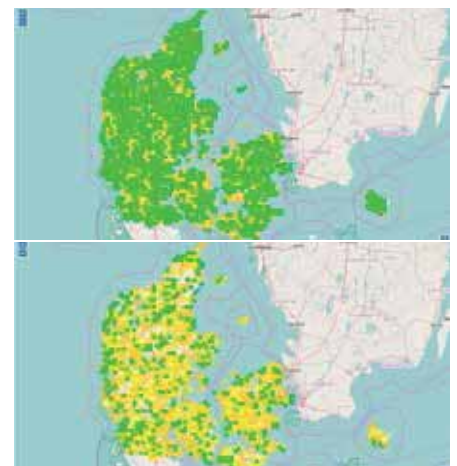
En art med en tilsyneladende helt speciel udvikling i sin udbredelse er sjaggeren, jf. kortene til højre. Groft sagt fandtes arten i 70'erne først og fremmest i Nordvestjylland, i 90'erne over hele landet med hovedvægt på Nordsjælland og Bornholm og nu tilsyneladende stort set kun i Nordsjælland. Ingen har vist en tilforladelig forklaring på denne udvikling, og spørgsmålet er, i hvor høj grad det nuværende billede fra Atlas III er i overensstemmelse med virkeligheden? At arten er forsvundet fra store dele af landet, er de fleste enige om, men der skal hermed lyde en opfordring til at eftersøge såvel tårnfalken, fuglekongen og sjaggeren, som de øvrige arter i tabellen side 3 en ekstra gang!

Yngleudbredelsen af sjagger i Atlas I (1971-74), Atlas II (1993-96) og Atlas III foreløbigt. Grøn = sikre ynglefund, orange = sandsynlige, gul = mulige.

Tårnfalk i Atlas II og Atlas III foreløbigt.

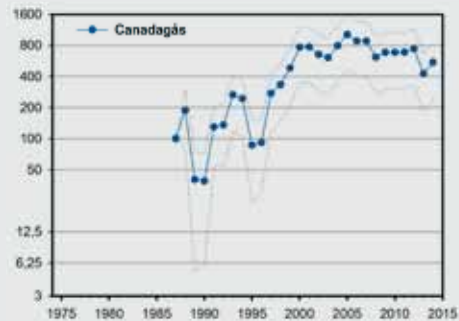
Sanglærke i Atlas II og Atlas III foreløbigt.

Grågåse, gennemsnitlig fremgang pr. år 21,3 pct.

Ravn, gennemsnitlig fremgang pr. år 11,4 pct.

Canadagås, gennemsnitlig fremgang pr. år 9,3 pct.

Skarv, gennemsnitlig fremgang pr. år 6,8 pct.

Sangsvane, gennemsnitlig fremgang pr. år 6,8 pct.

Vindere og tabere

blandt vinterfuglene

Af Thomas Vikstrøm og Malou Fenger, foto: Helge Sørensen.

DOF's såkaldte punkt-tællingsprogram begyndte i vinteren 1975-76 og kan således fejre sit 40 års-jubilæum i denne vinter. Programmet er det eneste, som overvåger de almindelige fugles bestandsudvikling, og det sker koordineret med lignende programmer i resten af Europa.

I anledning af jubilæet kan vi her præsentere to lister over de fem arter af vinterfugle, der har udvist den tydeligste fremgang henholdsvis tilbagegang.

Vinderne

På denne side ses udviklingskurverne for de fem arter i størst, langsigtet fremgang om vinteren, nemlig grågåse, ravn, canadagås, skarv og sangsvane. Bemærk, at kurverne ikke begynder samme år for hver art, men først det år, hvor der har været tilstrækkeligt med observationer til at udarbejde et bestandsindeks.

Af de nævnte arter er skarv, grågåse og ravn også som ynglefugle i stor og langsigtet fremgang, hvilket er velkendt og velbeskrevet. Grågåsen har gennemgået en udvikling fra at være decideret trækfugl med overvintring i Spanien og senere Holland til nu i højere og højere grad at være standfugl. Fremgangen for grågåse tilskrives desuden generelt mildere vintre, vintergrønne marker og indskrænkning af jagtsæsonen. For sangsvanen tilskrives fremgangen ligeledes de generelt mildere vintre og de vintergrønne marker, mens skarvens og ravnens fremgang har baggrund i, at den voldsomme forfølgelse af begge arter ophørte omkring 1970. Ravnens fremgang begyndte efter 1967-jagtlovens forbud mod udlægning af giftæg med fosforms, og 1970 var det sidste år, hvor der blev skudt skarvunger på Vorsø, hvorefter arten efter nogle år med reducerede jagttider blev totalfredet i 1980.

Størst fremgang om vinteren: Grågåse. Her sammen med enkelte bramgæs.

Top og bund for vinterfugle igennem 40 år med punkttællinger

Taberne

Til højre ses udviklingskurverne for de fem arter i størst, langsigtet tilbagegang om vinteren, nemlig bjergirisk, agerhøne, vandstær, fjeldvåge og engpiber. Bemærk igen, at kurverne ikke begynder samme år for hver art, men først det år, hvor der har været tilstrækkeligt med observationer til at udarbejde et bestandsindeks.

Tilbagegangen for fjeldvåge tilskrives en generelt dårlig ungeproduktion pga. lave bestande af artens primære fødekilde, lemminger, i yngleområdet i det nordlige Skandinavien. Agerhøne er også som ynglefugl i stor og langsigtet tilbagegang, hvilket er velkendt og velbeskrevet som et resultat af det intensiverede landbrug. Udviklingen for engpiber synes at være udtryk for, at den del af bestanden, som overvintrer i Danmark, nærmest blev udraderet i vinteren 2009-10, men at den nu er på vej op igen.

Mht. vandstær har ringmærkning vist, at hovedparten af de danske vintergæster kommer fra Norge, hvor bestanden da også menes at være i tilbagegang flere steder, ifølge Norges Ornitologiske Forenings hjemmeside muligvis pga. lokal forsurening og regulering af vandløb. Forsuringen menes dog i dag at være et overstået kapitel.

Også for bjergiriskens vedkommende har ringmærkning vist, at hovedparten af de danske vintergæster kommer fra Norge, som da også huser stort set hele den nordeuropæiske ynglebestand. Her led bestanden af bjergirisk et knæk i 1960'erne pga. miljøgifte. Siden har bestanden imidlertid været stabil, og der ses heller ingen tendens til øget overvintring i Norge. Der er således ingen umiddelbar forklaring på tilbagegangen for den danske vinterbestand af bjergirisk, men på de Britiske Øer er der dog konstateret en tilsvarende tilbagegang i vinterbestanden, og her menes den at være begrundet i landbrugets intensivering. Herhjemme kan tilgroning af engområder måske også tænkes at spille en rolle.

Afslutningsvis skal der her lyde den allerstørste tak til de mange frivillige punkttællere, uden hvis utrættelige indsats resultater som disse aldrig ville være opnået. Fra projektets side er vi altid glade for at byde velkommen til nye deltagere i projektet, som det er ganske let at være med i, blot man har et grundlæggende kendskab til de danske fugle.

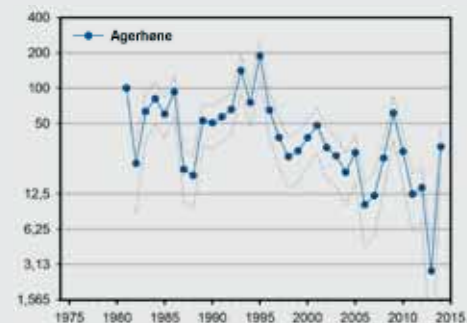
Malou Fenger og Thomas Vikstrøm er biologer i DOF, Thomas er også organisatorisk leder af Punkttællingsprogrammet.

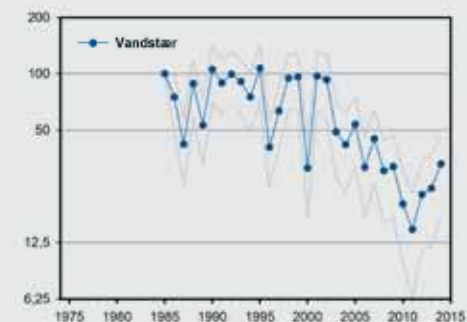
Størst tilbagegang om vinteren: Bjergirisk.

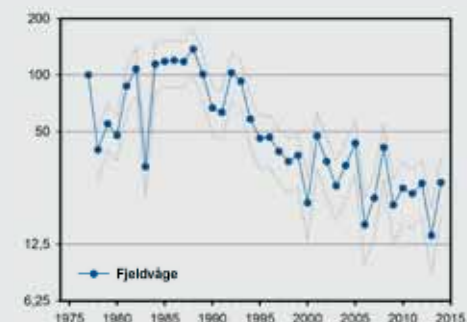
Bjergirisk, gennemsnitlig tilbagegang pr. år - 5,1 pct.

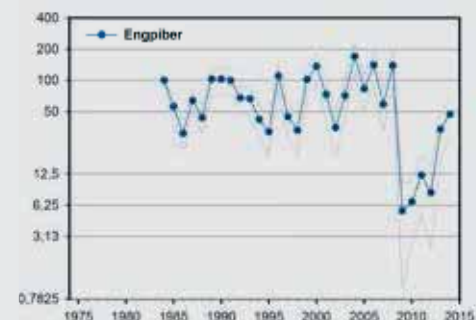
Agerhøne, gennemsnitlig tilbagegang pr. år - 4,9 pct.

Vandstær, gennemsnitlig tilbagegang pr. år - 4,8 pct.

Fjeldvåge, gennemsnitlig tilbagegang pr. år - 4,3 pct.

Engpiber, gennemsnitlig tilbagegang pr. år - 3,7 pct.

Måger med fornemmelse for is

*Seks uger i pakisen i september-oktober ud for Nordøstgrønland,
mens ny is dannes på havet, og lyset hurtigt svinder.*

Det giver oplevelser med ismåger i deres helt rette element!
"Jeg havde aldrig troet, at jeg nogensinde skulle se 1700 ismåger, men så mange talte vi på togtet", fortæller Henrik Haaning Nielsen fra Avifauna Consult.

Togtet på et russisk skib gik ud på at lave seismiske undersøgelser i grønlandsk farvand ud for Nordøstgrønland med det formål at finde olie eller gas. Henrik Haaning Nielsen var med som observatør for firmaet Marine Observers, der er med på skibet for at overvåge fugle og havpattedyr og rådgiver med at stoppe de seismiske undersøgelser, hvis der for eksempel er hvaler i nærheden.

Men der blev altså også tid til at se, nyde og fotografere ismåger...

Ung ismåge over nyis.

Voksne ismåger i sne på is...

Med tilskuer på...

"Efter solnedgang blev himlens rødlige farve gengivet i vandet mellem ismåger og isflager. Jeg har aldrig set noget lignende før".

Af Thomas Vikstrøm, biolog og leder af Caretakerprojektet.

Danmark dumper i fuglebeskyttelse

Halvdelen af de vigtigste danske fuglelokaliteter har det dårligt, viser en ny rapport fra Dansk Ornitologisk Forening. Værst ser det ud i det åbne land og ved kysterne og allerværst ved Vadehavet, mens lokaliteter i skovene har det bedre.

Tre ud af de seks lokaliteter med det dårligste helhedsbillede ligger i Vadehavsområdet. Et område, hvor Danmark ellers har de allerstørste internationale forpligtelser til at beskytte naturen. Foto: Kurt Rodahl Hoppe.

Efter godt to års intensiv sammenkrivning udkom den afsluttende rapport fra DOF's såkaldte *Caretakerprojekt* i december 2015. *Caretakerprojektet* involverede i perioden 2003-13 over 900 frivillige deltagere i

overvågning, beskyttelse og formidling af 171 fuglelokaliteter, først og fremmest landets vigtigste fuglelokaliteter, de nu 130 såkaldte IBA'er (*Important Bird Areas*).

IBA'er er områder, som regelmæssigt bruges af mindst 1 % af en given arts såkaldte *flyway*-bestand, eller som ud fra andre kriterier bedømmes at være af international betydning for én eller flere fuglearter. Udover *Caretakerprojektet* følger rapporten i høj grad op på en lang række tidligere undersøgelser siden 1960 af disse 130 vigtigste fuglelokaliteter.

Selve rapporten omhandler baggrunden for projektet samt analyser af dets overvågningsresultater for de 130 IBA'er, mens alle 171 projektkaliteter gennemgås én for én på en tilhørende CD-rom. De fugledata, der ligger til grund for rapportens analyser af lokaliteternes tilstand, er hentet fra DOFbasen samt fra en lang række forskellige kilder, som for de mere almene kilders vedkommende er oplyst i referencelisten og for de mere lokalitetsspecifikke kilders vedkommende i slutningen af hvert enkelt lokalitetsopslag på den tilhørende CD-rom.

For hver enkelt lokalitet er der desuden foretaget en vurdering af lokalitetens trussels- og beskyttelsesniveau, hvorunder lokaliteten er blevet tildelt ét ud af tre trusselsniveauer (meget alvorligt, alvorligt eller mindre alvorligt) og ét ud af fire

beskyttelsesniveauer (godt, middelgodt, lavt eller intet).

For de fleste lokaliteters vedkommende bygger trussels- og beskyttelsesvurderingen i første omgang på de lokale caretakeres vurderinger. Trusselsvurderingen bygger desuden på vurderingerne i Naturstyrelsens første generation af basisanalyser (fra 2006-07) og Natura 2000-planer (fra 2011). Vurderingerne er efterfølgende for hovedparten af lokaliteternes vedkommende blevet kvalitetssikret af fagpersoner med lokalkendskab. Hvad truslerne angår, skal det understreges, at der i alle tilfælde udelukkende er tale om aktuelle trusler af væsentligt omfang.

Vigtigste konklusioner

Halvdelen af såvel raste- som ynglelokaliteterne har utilfredsstillende tilstand.

Meget groft sagt er tilstanden af IBA'erne overvejende utilfredsstillende i skov, ligeligt fordelt på tilfredsstillende og utilfredsstillende i ferske vådområder og overvejende utilfredsstillende i det åbne land, først og fremmest ved kysten. Mht. offentligt versus privat ejerskab tegner der sig ikke noget tydeligt generelt billede af IBA'ernes tilstand.

Langt hovedparten af både raste- og ynglelokaliteterne falder i de to alvorlige trusselskategorier.

Stadil og Vest Stadil Fjorde er i dag en af de fuglelokaliteter, der er i den allerbedste tilstand. Foto: Kurt Rodahl Hoppe.

Kun et ubetydeligt antal IBA'er er enten mindre alvorligt eller slet ikke truet. Den mest udbredte trussel mod lokaliteterne er forstyrrelse, og jagt er både direkte og indirekte langt den alvorligste forstyrrelse, idet den gør fuglene sky, så også andre forstyrrelser bliver langt værre. Jagten er dog i de seneste årtier aftaget ganske betydeligt i vores vådområder. Af andre udbredte trusler kan nævnes tilgroning, som er anført for 50-60 % af alle lokaliteter. For ynglelokaliteterne er også rovdyr, især ræv og mink, anført for 50-60 % af alle lokaliteter. For rastelokaliteterne er desuden stor tilførsel af næringsstoffer anført som en trussel mod over halvdelen af lokaliteterne.

At op mod halvdelen af IBA'erne omvendt har tilfredsstillende tilstand, kan hænge sammen med den lovfæstede beskyttelse af lokaliteterne. Langt hovedparten af lokaliteterne falder i beskyttelseskategorien "Middel", mens langt færre lokaliteter falder i kategorierne med hhv. god eller lav beskyttelse. Kun et helt ubetydeligt antal lokaliteter vurderes slet ikke at være beskyttet. Den gennemsnitlige beskyttelse af agerlands- og havlokaliteter er væsentligt dårligere end for øvrige typer af IBA'er.

Problemer ved Vadehavet

Omkring 55-60 % af både rastende og ynglende fugle, som er i fokus på IBA'erne,

har tilfredsstillende status på mindst halvdelen af lokaliteterne.

Mens omkring 75 % af rovfuglene har tilfredsstillende status, har kun 40-50 % af andefuglene og måge-vadefuglene tilfredsstillende status. Når disse to store grupper yderligere underopdeles, har ca. 60 % af svaner, gæs og svømmeænder tilfredsstillende status, mens dette kun er tilfældet for ca. 45 % af ferskvandsdykænderne og for ca. 30 % af havdykænderne. Mens to tredjedele af de rastende vadefugle har tilfredsstillende status, er det samme kun tilfældet for knapt en femtedel af mågefuglene. Næsten dobbelt så stor en andel af ynglende mågefugle (knapt 40 %) har tilfredsstillende status som andelen af ynglende vadefugle (godt 20 %).

Et forsøg på en indbyrdes rangordning af IBA'er viser, at når raste- og ynglelokaliteter betragtes under ét, har seks lokaliteter det bedste helhedsbillede.

De seks lokaliteter er følgende:

- Lille Vildmose, IBA nr. 7
- Østlige Vejler, IBA nr. 13
- Ålvand Klithede & Førby Sø, IBA nr. 17
- Stadil & Vest Stadil Fjorde, IBA nr. 41
- Maribosøerne, IBA nr. 87
- Skjern Å-dalen, IBA nr. 115

Det er påfaldende, at tre af disse lokaliteter inden for de seneste 20 år har været genstand for nogle af landets hidtil mest omfattende naturgenopretningsprojekter.

Andre seks lokaliteter har til gengæld det dårligste helhedsbillede, nemlig følgende:

- Løgstør Bredning, IBA nr. 12
- Horsens Fjord, Svanegrunden & Endelave, IBA nr. 36
- Ribe Holme & enge ved Kongeåen, IBA nr. 51
- Fanø, IBA nr. 53
- Rømø, IBA nr. 65
- Roskilde Fjord, Selsø Sø & Kattingesøerne, IBA nr. 105

Her er det påfaldende, at tre af lokaliteterne ligger i Vadehavsområdet, som nok er den del af landet, hvor Danmark har de allerstørste internationale forpligtelser til at beskytte naturen. Disse forpligtelser kan således ikke betragtes som opfyldt.

Læs rapporten: Thomas Vikstrøm, Timme Nyegaard, Malou Fenger, Nathia Brandtberg & Heidi Thomsen 2015: Status og udviklingstendenser for Danmarks internationale vigtige fugleområder (IBA'er). Med fotos af Kurt Rodahl Hoppe. Udgivet af Dansk Ornitologisk Forening. Rapporten kan bestilles gratis hos DOF, så længe den er på lager.

Meget groft sagt er tilstanden af IBA'erne overvejende tilfredsstillende i skov. Bl.a. pga. brændesankning, sommerskovning og mountainbiking vurderes Gribskov dog kun til at være middelhøjt beskyttet. Foto: Kurt Rodahl Hoppe.

Læs mere om muligheden for at
betænke DOF i dit testamente på
www.dof.dk

DOF i dit testamente EN GAVE FOR LIVET

En vigtig del af DOF's indtægter kommer fra testamentariske gaver. Vores mulighed for at gøre en forskel for fuglene og naturen hviler på den tillid, som tusinder af mennesker viser os gennem deres donationer.

Læs mere på www.dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening
// BirdLife Danmark

De mødtes om vinteren og stillede sparegrisene frem...

Fugleværnsfonden fejrer 50 års jubilæum her i 2016

Det er over 50 år siden, og vi kender ikke de nøjagtige datoer. "Men det var helt sikkert om vinteren, for om sommeren havde de for travlt med at se på fugle", husker Anni Ferdinand.

Det var i spisestuen hos Anni og Lorenz Ferdinand i Jonstrup Vang i Nordsjælland, at beslutningen blev taget om at starte Fugleværnsfonden.

"Det var min mand Lorenz, Thorvald Frølich, Erik Halkier, Torben Meyer, C.A. Blume og måske et par stykker mere. Stemningen var, at det hastede med at gøre noget for fuglene, fordi Hedeselskabet var godt i gang med at ødelægge fuglenes yngle- og rasteplasser i de lavvandede vådområder

Der findes ikke billeder fra de tidlige møder i spisestuen hos Anni og Lorenz Ferdinand. Men her er et billede fra et møde i fonden omkring 1984. Med ryggen til Christian Hjorth og bag bordet fra venstre Lorenz Ferdinand, Uffe Gjør Sørensen, Lene Smith og Thorvald Frølich. Arkivfoto.

Fugleværnsfonden

Fugleværnsfonden er en økonomisk selvstændig fond, stiftet af Dansk Ornitologisk Forening (DOF). Midlerne til opkøb og pleje kommer fra testamentariske gaver, tilskud fra fonde og legater samt – ikke mindst – fra private bidrag, indsamlet især blandt DOF's medlemmer. Du kan støtte fonden via denne adresse: <http://www.fuglevaernsfonden.dk/oekonomisk-stoette/bidrag>

og på hederne. På rejser til Jylland kunne vi jo se, hvordan mange gode fuglelokaliteter blev afvandet i de år", siger Anni Ferdinand. Fugleværnsfonden blev officielt stiftet i forbindelse med Dansk Ornitologisk Forenings 60 års jubilæum i efteråret 1966. Samme efterår flyttede dengang 23-årige Poul Hald Mortensen fra Aarhus til Københavns Universitet som led i biologistudiet. "Jeg var ikke med helt fra starten, men kom hurtigt til at arbejde tæt sammen med Lorenz. Hans ideer om at identificere, kvalitetsvurdere og beskytte fuglelokaliteter var banebrydende dengang. Tidligere havde fuglebeskyttelsen herhjemme drejet sig om arter, specielt rovfuglene, men ikke systematiseret arbejde med lokaliteter", husker han.

"Det blev dengang anset for uvidenskabeligt og subjektivt at fokusere på lokaliteter. Men tankegangen var i landskabsanalysernes periode helt rigtig. Det har jo også været det bærende element i arbejdet med etablering af Fugleværnsfondens reservater og meget anden naturbeskyttelse siden da", siger Poul Hald Mortensen i dag.

Postkort og sparegrise

Men det var en svær start. "Fonden havde jo ingen penge til opkøb af fuglelokaliteter. Jeg husker en gang, at vi havde fået lov til at stille en bod op hos Magasin du Nord i København. Der stod vi så og solgte postkort og fugleplancher for at skaffe penge til Fugleværnsfonden", fortæller Anni Ferdinand.

Der blev også stillet to store sparegrise op til alle DOF's arrangementer i København. Det foregik fortsat mest om vinteren. Ellers var det bidrag fra medlemmerne og senere også fra fonde, som finansierede Fugleværnsfonden. Men DOF havde i 1966 kun 2500 medlemmer, så det var i sagens natur begrænset, hvad medlemmerne kunne bidrage med. Fugleværnsfondens første reservat blev øen Ægholm i farvandet mellem Møn og Sjælland. Den 1,8 hektar store ø fik fonden foræret som en gave i 1969. I dag huser Ægholm ynglende skarver, ederfugle, svartbage, sølvmåger og knopsvaner. De første køb var nogle parceller strandeng på Nyord samt Gulstav Mose og ejendommen Tryggelev Nor på Sydlangeland. "Købet af Tryggelev Nor i 1975 blev et vendepunkt", siger Henrik Knuth-Winterfeldt, som er tidligere kontorchef i Miljøministeriet og i dag medlem af Fugleværnsfondens forretningsudvalg. "Der var stor opmærksomhed om købet, og det viste sig hurtigt, at fuglelivet udviklede sig meget positivt på grund af de gennemførte plejeforanstaltninger og det gradvist indførte jagtstop. Medlemmerne og en række legater blev for alvor opmærksomme på Fugleværnsfonden, og indtægterne steg betydeligt i de følgende år", fortæller Henrik Knuth-Winterfeldt.

Naturen i politisk modvind

I dag har Fugleværnsfonden 21 naturreservater på tilsammen 956,8 ha. De rummer nogle af Danmarks mest fuglerige

og truede naturtyper: ubeboede småøer, lavvandede kyster og strandsøer, enge og moser, rørskov, krat og naturskov – områder af national eller international betydning. Dermed er reservaterne også af stor betydning for mange dyr og planter.

Til flere af reservaterne er knyttet lokale, frivillige arbejdsgrupper, der – ud over at stå for det daglige tilsyn – udfører målrettet naturpleje, opsætter redekasser, tæller fuglene, og arrangerer guidede ture i området. "Der er sket meget positivt med naturbeskyttelsen i Danmark siden Fugleværnsfondens start for 50 år siden. Staten har købt og administrerer store naturarealer. Der er kommet store fonde med økonomiske ressourcer, som Fugleværnsfonden ikke kan konkurrere med, og så er naturen i dag meget bedre beskyttet i lovgivningen", siger Henrik Knuth-Winterfeldt. "På den anden side, så oplever vi i øjeblikket en regering og måske også et politisk flertal i Folketinget, som ikke prioriterer natur og miljø særlig højt. Derfor er der endnu mere brug for det private og folkelige engagement i fuglebeskyttelsen, som Fugleværnsfonden er et godt udtryk for", siger han.

KORT NYT

Over 21.000 støtter de danske enge

I skrivende stund (13. januar) har 21.400 personer skrevet under på DOF's indsamling om støtte til at bevare de danske enge. Læs mere i Fugle og Natur nr. 4-2015. Målet var 16.000 underskrifter, som svarer til foreningens medlemstal. Så resultatet er meget tilfredsstillende. De mange underskrifter er nu afleveret til miljø- og fødevarerminister Eva Kjer Hansen (V).

Men underskriftsindsamlingen fortsætter. Den er startet i protest mod regeringens planer om at fjerne forbuddet mod gødsugning og giftsprøjtning på enge, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens paragraf 3. Der tegner sig et flertal for regeringens lovforslag om at tillade gødsugning og giftsprøjtning på engene af hensyn til landbruget, bestående af parterne i blå blok, men forslaget er endnu ikke vedtaget i Folketinget, så klik ind på www.dof.dk og giv din støtte til de danske enge. Du kan følge DOF's kamp for de danske enge på Facebook www.facebook.com/birdlife.dk – alle kan læse med.

Fugleværnsfonden fik i 1969 sit første reservat, øen Ægholm mellem Møn og Sjælland. Foto: Allan Gudio Nielsen.

Fugle = livskvalitet

Fugle skal give flere danskere et bedre liv. Flere danskere skal lettere have muligheden for at opleve og lære mere om de spændende fugle, der er lige omkring dem. Fugle som for manges vedkommende er uopdaget og ukendt land. De næste tre år skal DOF sammen med Nordeafonden fortælle hele Danmark om glæden ved vores fugle. Formålet er især at give mere livskvalitet til flere danskere, og DOFbasens millioner af data bliver en vigtig faktor.

Lolland er valgt som et af de seks lokalområder i projekt "Fugle Overalt". Her kigges der fugle i Fugleværnsfondens reservat ved Saksfjed-Hyllekrog. Foto: Allan Gudio Nielsen.

Statens Institut for Folkesundhed har i forskningsrapporter koblet positive oplevelser, erkendelse af samhørighed med naturen, fred- og ro-oplevelser med glæden over blandt andet fuglelivet.

Man kunne også kalde det at være mindfull eller bare: Være opmærksom. Være opmærksom på de vilde dyr og dermed den natur, der er lige omkring os. For jo mere opmærksomhed og jo mere natur lige om hjørnet, jo mere livskvalitet i det daglige. Det har mange videnskabelige studier allerede vist. Er der mere end bare 300 meter til det nærmeste grønne om-

råde, ja så forringes livskvaliteten for de mennesker, der bor og lever i nærheden. I takt med at afstanden øges. Eller som der står i DOF's natursyn vedtaget i 2013 "er en rig og uforstyrret fuglefauna en vigtig del af den livskvalitet, som naturen giver mulighed for". Men rigtig mange – selv om de er lidt naturinteresserede – er ikke specielt bevidste om det at kigge på fugle som (en daglig) naturoplevelse. Og som en livskvalitet. Man ser derimod fugle som en hobby lidt al a frimærkesamlingen, man tager frem ved sjældne lejligheder. Det skal projektet "Fugle Overalt" være med til at lave om på. Både når det gælder om at øge

interessen og opmærksomheden i hele landet og mere lokalt.

Meget mere ørn

Mange danskere husker Danmark som et land uden ørne, og for rigtig mange er det stadig sensationelt at opleve en ørn i det fri. "Meget mere fugl" bliver derfor i første omgang omsat til meget mere reklame om Ørnens Dag den 28. februar både i de trykte og de digitale medier. Lige fra spot i S-togene og i busserne i de større byer til reklamer på de digitale medier. I skrivende stund er der 21 lokaliteter på arrangementslisten, hvor der er gode chancer for at se ørn. Læs mere på www.ornensdag.dk.

Fokus på Lolland

Som en del af projektet vil seks kommuner og lokalområder være omfattet af en særlig indsats. For at være blandt de udvalgte har vi opstillet fem succes-kriterier, heriblandt at der skal være aktive DOF'ere, der lokalt kan være med til at løfte opgaven. Både når det gælder arrangementer og formidling. Gode samarbejdsmuligheder og formidlingssteder i lokalområdet er et andet krav. Og uden en fuglearart med godt publikumstække går det heller ikke. "Ørnegarantien" har derfor været en medvirkende faktor til, at vi har valgt at fokusere på Lolland som en af de første lokaliteter til at skabe opmærksomhed

om "Fugle Overalt". I samarbejde med Lolland Kommune og Fugleværnsfonden vil DOF lokalt og centralt øge opmærksomheden på fugle – blandt andet på lokaliteter som Bunddragene og Maribo Søerne. Samtidig med en mere langsigtet planlægning af alt lige fra hotspots og shelters for at øge kvaliteten i natur- og fugleformidlingen.

Fugle til københavnere

For mange storbyboere ligger parker, kirkegårde og andre grønne områder i f.eks. København netop inden for de magiske 300 meter og er derfor en del af hverdagslivet. Og livskvaliteten. Publikum er der altså rigeligt af. Hvad der måske er mindre kendt er, at der også er masser af fugle. Dog er Frederiksberg Haves fiskehejrekoloni efterhånden blevet så kendt, at turister valfarter for at se og fotografere fuglene. Og dette publikumstække er det planen at udnytte, ikke blot i denne park, men også i andre parker. F.eks. på Assistens Kirkegård, der jo har mange og endda sjældne fugle foruden en lang tradition for at formidle fugle i kunsten, fugle i litteraturen osv.

Nye apps skal hjælpe

De små populære programmer til mobiltelefonen skal bidrage til at øge opmærksomheden. En mobil "fuglenøgle" skal være med til at besvare spørgsmålet: "Hvilken fugl er det, som jeg står og ser på lige nu" for den relativt uprøvede fuglekigger. App'en skal kunne identificere arter, man skal kunne lave egne lister og lære mere om fuglene i lokalområdet. Mobile app's skal i samspil med lokale "naturnøgler" være med til, at man kan få

Scener fra DOF's webcam på havørnereden ved Saksfjed. Projekt "Fugle Overalt" vil i de kommende år sørge for direkte TV fra flere fuglearters reder.

besvaret spørgsmål som "hvilke fugle kan jeg forvente at finde her? Meningen er, at man kan gøre god brug af de mange data, der er indtastet i DOF's database.

Du kan være med

Foreløbigt har seks lokale DOF lokalafdelinger meldt deres interesse i at være en del af projekt "Fugle Overalt". Ud over København og Lolland (Storstrøm) er det Fyn, Aarhus, Aalborg og DOF Vestjylland. Men jo flere, jo bedre og ikke mindst, når det gælder om at formidle på ture og til arrangementer, der har interesse for en bredere kreds af borgere. Derfor: Vil du være med til at vække begejstringen hos flere mennesker for Danmarks fugle, så send gerne en mail til Tine.Due@dof.dk.

Tine Due Hansen er projektleder på projekt "Fugle Overalt". Hun kommer fra et job som kommunikations- og marketingchef med bæredygtigt fiskeri og har tidligere været ansat i forskellige grønne organisationer bl.a. Danmarks Naturfredningsforening.

Fuglegylp er mere end uglegylp

Tekst og foto: Verner Frandsen

Verner Frandsen har lavet denne foto-guide til dig, som synes det er spændende at samle fuglegylp.

Rødrygget tornskade han lige før den gylper.

De fleste naturinteresserede har sikkert prøvet at samle uglegylp op og pille dem i stykker for at se på indholdet af byttedyr – mest småpattedyr – indpakket i hår. Der er imidlertid mange andre fugle end ugler, der gylper ufordøjelige føde rester op. Birger og Annelise Jensen har gennem mange års feltagttagelser opnået stor erfaring vedrørende fuglegylp og indsamling af disse. Det er deres viden, kombineret med egne oplevelser, der ligger til grund for denne artikel. Birger har desuden etableret en større samling af gylp på Naturhistorisk Museum i Århus. Mange af de følgende fotos skyldes denne samling.

Hvad er gylp og hvem gør det?

Gylp er ufordøjelige dele af føden, som gylpes op igen. Det drejer sig typisk om hår, fjer, knogler, kitinrester fra insekter, jord, sand, avner osv. Der kendes ikke gylp fra rene planteædere, men f. eks. måger og kragefugle, der lever af blandet kost, afleverer gylp, der indeholder planterester. Man må fore-

stille sig, at flere end de allerede kendte gylpende fugle kan føjes til listen. Her er der noget at tage fat på. Hvad med drosler, stærer, grå fluesnapper, vipstjarter, svaler, mursejlere osv.

Fuglegylp eller ekskrement?

Gylp kan findes helt tilfældigt på en tur i skoven eller langs stranden. Den første udfordring er da at afgøre, om man står over for et gylp eller et ekskrement af fx ræv eller evt. et andet pattedyr. Begge kan indeholde sammenfiltede hår og knoglestykker. Er fundet af ældre dato og måske trådt i stykker kan det være svært. Men et ekskrement vil i modsætning til et gylp typisk have en ubehagelig lugt og være trukket lidt ud i en spids eller bestå af flere dele. Et gylp vil typisk være pænt afrundet og ensartet i formen, med mindre det indeholder en usædvanlig stor bytterest.

Hvor finder man gylp?

Hvis man går mere målrettet efter gylp, bør man kigge under rede- eller hviletræer, overnatningspladser eller på strande, mo-

ler, havnearealer o.l. uden høj vegetation. For den meget tålmodige er den rigtige fremgangsmåde at iagttage fuglene på afstand under fouragering og hvile og derved være heldig at se dem gylpe. Man kan så senere opsamle det og – ikke uvæsentligt – være sikker på arten. På den måde vil det også være muligt at finde gylp fra arter, som man ikke vidste benyttede sig af at gylpe.

De fleste gylp er nemme at opsamle og opbevare, mens andre let smuldrer, afhængigt af indholdet. Før opbevaring bør de tørres for at undgå mugdannelse og forsynes med etiket.

Studier af gylp kan være en vigtig kilde til viden om fuglenes fødevalg. Forhåbentlig kan denne artikel bidrage til at øge interessen for studier af fuglegylp. Følgende foto-guide kan være en god hjælp. Det ville være spændende, hvis disse studier førte til, at nye arter kunne føjes til listen over kendte gylpende fuglearter.

Verner Frandsen

Uglegylp findes under hvilepladser. De kan være meget forskellige afhængigt af arternes størrelse og fødeemner. Ugler, der næsten udelukkende lever af mus, har meget ensartede gylp, der er fildede af hår og indeholder knoglerester og ofte hele kranier. Her ses fra venstre gylp af stor hornugle, natugle og spurveugle.

Sløruglens gylp er sorte og glatte, næsten med en slags størket skal. De kan indeholde mange rester af spidsmus og muldvarp. Her indeholder det en hel vinge af landsvale.

Kirkeuglegylp er ofte tunge pga. indholdet af jord fra regnorme. Yderst ses typisk glinsende skalrester fra skarnbasser. Desuden ses svingfjer fra kirkeugle.

Rovfuglegylp findes nemmest under rede- eller hvilepladser. De indeholder kun få knoglerester, fordi mavesyre opløser dem. Af samme grund er de ofte mere løse i strukturen end uglegylp. Her ses fra venstre gylp af tårnfalk og spurvehøg.

Det bedste sted at finde gylp af kragefugle er under deres fælles overnatningspladser. Her ligger de spredt i mængder, men udfordringen kan være at artsbestemme dem. Det er nemlig helt almindeligt, at både krager, råger og alliker overnatter sammen. Man bør i de tilfælde nøjes med at bestemme dem til kragefuglegylp, fordi deres fødevalg overlapper. Her ses fra venstre mod højre gylp af ravn, krage, råge og allike.

Gylp fra måger kan findes på strande, moler, havneterræner og ved kolonier og fourageringspladser. De varierer meget i størrelse afhængigt af fra hvilken art, de stammer, dels afhængigt af indholdet. Man kan finde gylp, der udelukkende består af skaldele fra muslinger og snegle eller krebsdyr. De vil ofte smuldre under opsamling, mens gylp med bær af f. eks. revling eller af strå, avner og frø, de har samlet på marken, er meget faste og lette at opbevare. De viste gylp stammer fra sølvmåge.

Mågerne er kendte for deres grådighed, og det afslører gylpet på fotoet, hvor en sildemåge har slugt et par stormsvale, den ene endda med ring. Gylpet stammer fra en sildemågekoloni på Nolsoy på Færøerne.

Den hvide stork har dansk rekord i gylpstørrelse og det gælder ikke mindst i vægt. Gylpet er en hård, fast kugle og består for en stor del af jord fra regnorme. Opløser man gylpet i vand kan man se de mange børster fra regnormene. De findes typisk i eller under reden eller i en evt. tagrende. Her ses et gylp af stork til venstre, i midten fiskehejre og til højre skarv. Hovedparten af fiskehejrens føde er fisk, men af disse bliver der normalt ikke meget ufordøjeligt at gylpe. Det er der derimod, hvis hejren har taget småpattedyr. Skeletdele er der ikke, men hårene danner store filtede klumper. Dem kan man finde i skovbunden under hejrens hvilepladser.

Terners gylp kan findes i fuglenes kolonier, på strandarealer, moler eller ved andre hvilepladser. De består mest af fiskerester, men sandternens gylp indeholder insektræster. Her ses havternegylp. Det er uvist, hvor meget gylp kjoerne, der røver fisk fra måger og ternere, producerer, men f. eks den lille kjove kan i fjeldet tage smågnavere, hvilket vil efterlade hår i gylpene. Man skal kigge på tuer eller sten, som rager op i det flade landskab.

Gylp fra skarv kan man finde i stort tal under skarvkolonier og under de træer, hvor skarverne samles til nattesæde. Gylpene består af fiskerester, og særlig spændende er det at se efter ørestenene fra fiskene. Ud fra dem kan man både bestemme hvilke fiskearter, skarven tager, og hvilken alder fisken har.

◀ Vadefugle. Der skal held held held til at finde gylp af disse arter, der ofte færdes i vegetation, hvor gylpene bliver borte, eller på strande, hvor vandet opløser dem. Her vises gylp af vibe, strandkade og sandløber. Gylpene af sidstnævnte fandt Annelise Jensen efter i længere tid at have fulgt en gruppe sandløbere under fouragering. På et tidspunkt stillede de sig op for at pudse sig. Derefter hvilede de med hovedet under vingen og afgav senere gylp, som kunne samles op, efter at de genoptog fourageringen. Gylpene indeholdt næsten udelukkende sand.

Både stor og rødrygget tornskade producerer gylp. For rødrygget tornskades vedkommende ofte ret løse, fordi de består af ben og kintrester fra biller og andre insekter, mens den store tornskades gylp kan minde mere om små rovfuglegylp, hvis føden primært består af mus eller småfugle. Det er jo netop tilfældet om vinteren, hvor den oftest ses i Danmark. Her ses 2 eksempler på gylp af rødrygget tornskade. Dels et typisk gylp med billerester og et gylp indeholdende fjer og et småfuglebeben. Sidstnævnte var blevet hængende i en gren.

Isfluglens gylp kan findes ved redestedet eller på en bådebro eller et andet hvilested. Gylpet består af en bunke klare fiskeben, der stritter til alle sider. De er svære at indsamle og opbevare, da de nemt smuldrer. Her ses indholdet.

Hvis en vandstær holder til ved en å med lav vandstand er det muligt at finde dens gylp på sten eller ved bredden. Desuden kan de findes på iskanten, men her kan de være svære at opsamle, fordi de fryser fast. Eventuelt finder man dem sammen med tømte vårfluelarve-hylstre fra vandstærens måltid.

Flere truede arter på rødliste

Afrikanske gribbe og østasiatiske vadefugle er blandt taberne på den seneste 2015-rødlister over truede fuglearter fra BirdLife International.

Seks af Afrikas 11 gribbearter er blevet opgraderet til en mere truet kategori på rødlisten, og er dermed reelt truet af udryddelse, hvis ikke der gøres en ekstra indsats for at beskytte arterne. Truslerne er blandt andet forgiftninger og efterstræbelser fra krybskytter, som ikke ønsker at gribbene skal afsløre deres ulovlige jagt på storvildt. Flere østasiatiske vadefuglearter er også blevet flyttet til en værre kategori på rødlisten. Det gælder blandt andet østspove (Far Eastern Curlew) og storryle (Great Knot). Årsagen er her primært, at op mod 65 procent

af vadefladerne på trækruten gennem det Gule Hav er blevet inddæmmet og ødelagt i løbet af de sidste 50 år. Det mest dramatiske negative udvikling på den aktuelle liste er dog sket for Hjelmnæsehornsflugten (Helmeted Hornbill), som er flyttet tre kategorier fra nær-truet til kritisk truet. Det skyldes en pludselig opstået efterspørgsel efter næsehornsflugtens næb til kinesisk "kunsthåndværk".

Den opdaterede rødliste rummer dog også positive nyheder. Arter som audouinsmåge, chathampetrel og seychellersanger er blevet nedgraderet til en mindre truet kategori takket være mange års målrettet beskyttelse.

Læs flere internationale fuglenyheder på www.birdlife.org

Oplev Danmarks største rovfugl

**Søndag den 28. februar inviterer DOF
til Ørnens Dag**

Med arrangementer over hele landet vil vores frivillige rovfuglefolk fortælle om Danmarks ørne. Du kan komme helt tæt på de store rovfugle, opleve deres imponerende vingefang og lære om ørnenes spændende adfærd og biologi. Arrangementerne er åbne for alle.

Læs mere på www.dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening
// BirdLife Danmark

Rookie

Rovfugle

Fugle, som æder andre dyr, kaldes rovfugle. Rovfugle har et utrolig skarpt syn og er virkelig gode til at flyve. De har stærke næb og kraftige gribefødder med stærke, krumme og spidse klør. De bruger klørerne til at angribe, fange, fastholde, dræbe og flå kødet af byttedyret, så de kan spise det. Rovfugle har tre tæer, der vender fremad og en tå, der vender bagud.

Supersyn

Rovfugle har et utrolig godt syn, som de bruger til at opdage byttedyr på lang afstand. Havørne, fiskeørne, fjeldvåger, musvåger og tårnfalke har brug for deres gode syn, når de jæger. De flyver højt op i luften og ved hjælp af vind og vingeslag, kan de stå helt stille, imens de spejder efter et bytte – man siger, at fuglen "muser". Faktisk har tårnfalken super-supersyn. Den kan se, hvor musene har tisset og på den måde finde frem til, hvor de bor.

Fjeldvåge. Foto: Helge Sørensen

Den flyvende dør

Havørnen er Danmarks største fugl. Når de største havørne folder vingerne ud, er der 245 cm mellem vingespidsene. Vingerne er store, brede og fir-kantede, og derfor kaldes den "den flyvende dør".

Vi har sat et kamera op i enhavørnerede, og på dof.dk/rookie kan du følge med i, hvordan havørne lægger æg, udruger dem og passer ungerne, indtil de er store nok til at flyve fra reden.

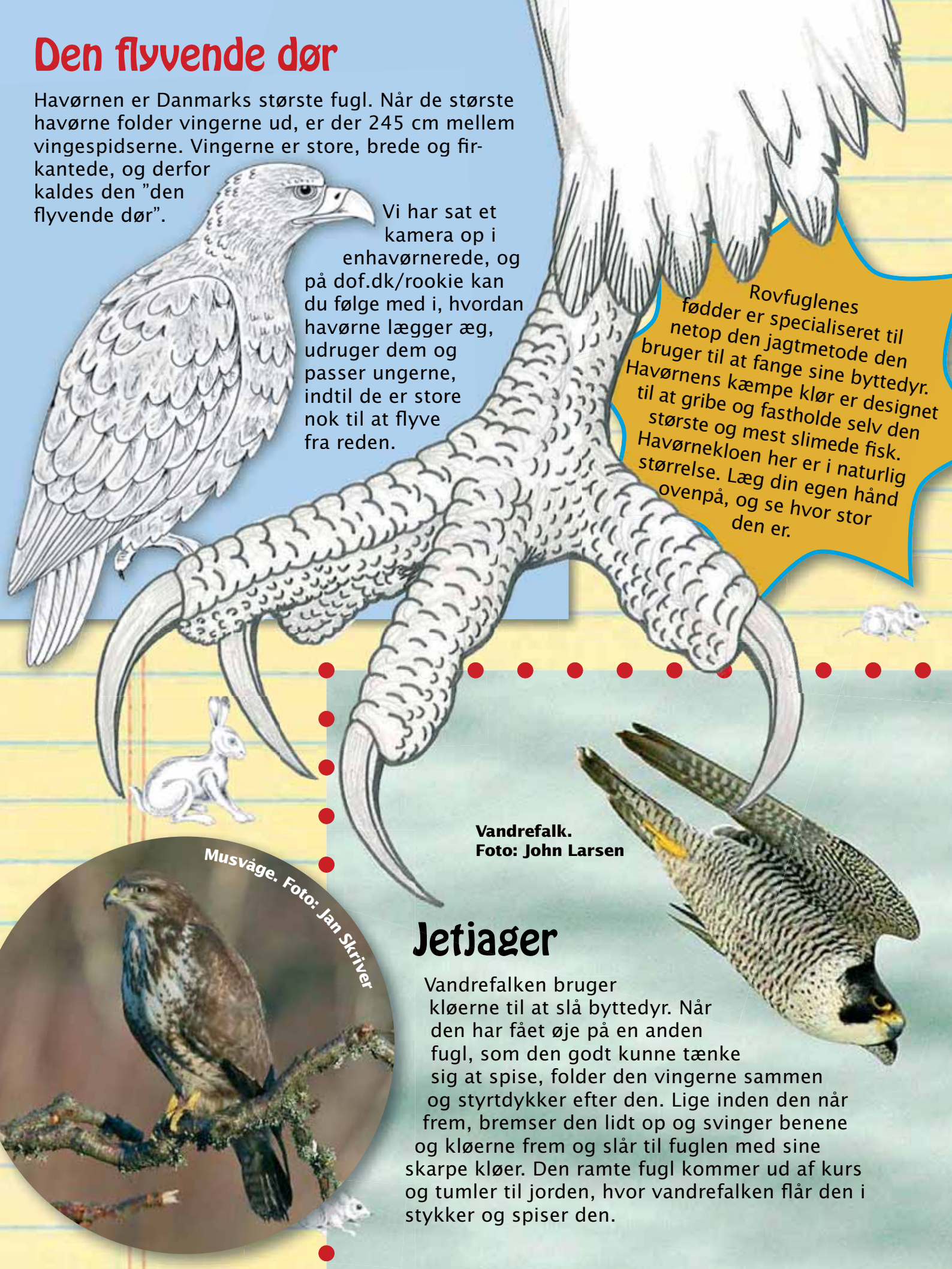
Rovfuglenes fødder er specialiseret til netop den jagtmetode den bruger til at fange sine byttedyr. Havørnens kæmpe klør er designet til at gribe og fastholde selv den største og mest slimede fisk. Havørnekloen her er i naturlig størrelse. Læg din egen hånd ovenpå, og se hvor stor den er.

Vandrefalk.
Foto: John Larsen

Jetjager

Vandrefalken bruger klørerne til at slå byttedyr. Når den har fået øje på en anden fugl, som den godt kunne tænke sig at spise, folder den vingerne sammen og styrtdykker efter den. Lige inden den når frem, bremser den lidt op og svinger benene og klørerne frem og slår til fuglen med sine skarpe klør. Den ramte fugl kommer ud af kurs og tumler til jorden, hvor vandrefalken flår den i stykker og spiser den.

Musvåge. Foto: Jan Skriver

Du kan tage plakaten ud og hænge den op

Aftenfalk

En aftenfalk har slået en mus. Normalt lever aftenfalken mest af insekter, som den fanger i luften.

Foto: Ole Laursen

Vidste du at...

Fiskeørnen kan fange fisk, som svømmer på 1 meters dybde?

Tårnfalk.
Foto: Peter Marczak

Fiskeørn. Foto: John Larsen

Vidste du at...

Vandrefalken er verdens hurtigste flyver. Når den styrtdykker for at torpedere andre fugle, som den vil spise, kan den flyve med op til 325 km i timen.

Rovfugle æder mange forskellige byttedyr som for eksempel fisk, slanger, mus, andre fugle, insekter, harekillinger og frøer. Mange rovfugle æder også ådsler.

Hvor mange byttedyr kan du finde på Rookiesiderne?

Vidste du at...

Lammegribben knuser knogler fra ådsler på klipper? Den flyver højt op og smider knoglen mod en klippe lige så mange gange, som det kræves, før knoglen går i stykker. Når knoglen er knust i passende stykker, bliver de slugt. Lammegribbens mavesyre er så stærk, at knoglen forsvinder med det samme.

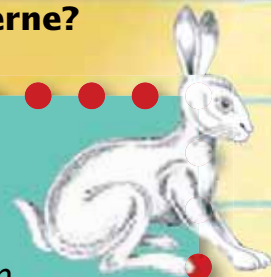
Kloge Rookies svar

Killingen på Rookiesiderne.
Der er 9 mus, 3 fisk og 3 hare-

Støttet med udladningsmidler til friluftsliv

Tekst og ide: Marie Staun & Mads Kjeldgaard Oddershede
Tegninger: Christian Woodstrup Christiansen
Layout: Graphicco
Støttet med Tips- og Lottomidler til Friluftslivet
Copyright: Dansk Ornitologisk Forening

Tekst og foto: Kirsten Marie Haugstrup

Flere hunner i DOF!

Flere kvinder engageres i foreningens arbejde

DOF har tidligere afholdt to seminarer for kvinder, der kunne have lyst til at løse én eller flere opgaver for foreningen. Det resulterede efterfølgende i, at flere kvinder engagerede sig i hovedbestyrelsen, en lokalafdeling eller forskellige grupper og udvalg, hvilket netop også var formålet med seminaret.

Nu tilbyder hovedbestyrelsens to kvindelige medlemmer endnu et seminar forbeholdt kvinder, som er interesseret i at være med til at gøre en forskel i DOF f.eks. ved at arbejde naturpolitisk lokalt eller nationalt – måske endda internationalt. Eller måske blot gerne vil arbejde for bedre forhold for fuglene.

“Til trods for at foreningen har et stort antal kvindelige medlemmer, har DOF’s forskellige bestyrelser, grupper og udvalg i årevis været domineret af mænd,” udtaler formand Egon Østergaard, som fortsætter: “Der er ikke blot internt i foreningen et udtalt ønske om større

kvinderepræsentation på alle niveauer, men DOF presses også udefra til at stille med kvinder til råd, nævn, bestyrelser og udvalg, hvor DOF er repræsenteret.”

Denne gang henlægges seminaret til en forårsweekend på Fyn, hvilket giver mu-

lighed for at supplere de faglige indslag med en fugletur til Gyldensteen Strand.

Se annoncering af seminaret side 47.

Kirsten Marie Haugstrup er medlem af DOF’s hovedbestyrelse

Grøn skægflugt (Green Barbet). Foto: Flemming Pagh Jensen.

Det begyndte med en mystisk abe

Af Steffen Brøgger-Jensen og Flemming Pagh Jensen

En historie om vellykket beskyttelse af en regnskov i Tanzania

"Oplevelsen af at være tilbage efter de mange år var overvældende. Det hele lignede jo sig selv!" Foto: Steffen Brøgger-Jensen.

Det var den dårligste timing, vi kunne tænke os. I samme øjeblik vi startede nede fra nationalparkens hovedkvarter begyndte det at regne. Og regnen stoppede først, da vi var nået op til lejrpladsen i ca. 1100 meters højde tre timer senere, trætte, mudrede og meget, meget våde. I løbet af de tre timer var stien blevet glat som sæbe, og så bliver en skråning med næsten 45° hældning en fysisk udfordring – selvom vi i modsætning til vores bærere havde rygsæk og hænderne frie til at tage fra og hive os frem ved hjælp af grene og buske undervejs. Det var som en bjergvandring inde i et brusebad.

Flemmings vandrestøvler var nu så våde, at de skvulpede over med vand hver gang, han tog et skridt lige foran mig. Det så faktisk komisk ud. Knap så komisk var det at opdage, at vandet også havde fundet vej gennem min oppakning og gennemblødt min sovepose. Så var det Flemmings tur til at grine.

Så flot som for 30 år siden

Nu stod vi i den flotteste regnskov, omgivet af gigantiske træer, der ragede 50 meter op mod en himmel, der vistnok var et sted deroppe i disen. Træerne støttes af kolossale brætrødder, overbegroet af mosser og epifytter, og med lianer kry-

bende her og der. Vi stod midt i Mwanihana Forest i det østlige Tanzania, 30 år efter vores første besøg, samme skov der dryppede af væde, mens regndisen gradvis bevægede sig bort fra trækroneerne, samme duft af råd og jord, samme lyde af fugle, der begyndte at blive aktive igen efter regnen, der trak langsomt væk over bjergene. Green barbets rolige og monotone tjop-tjop-tjop kunne høres et sted fra, og fra træerne på en skråning bag vores lejr lød den vemodige sang fra en White-chested Alethe. Mwanihana Forest er en af de største skove i Udzungwa-bjergene. Oplevelsen af at være tilbage efter de mange år var

Skovhalsbåndsolflugl (Forest Double-collared Sunbird), Foto: Flemming Pagh-Jensen.

Hvidstjernet nattergal (White-starred Forest Robin). Foto: Flemming Pagh Jensen.

overvældende. Det hele lignede jo sig selv! Skoven stod lige så flot og urørt, som da vi besøgte den første gang i begyndelsen af 1980'erne som unge biologistuderende. Og det kan vi takke en abe for – en abe, der bogstaveligt talt lokkede os til Udzungwa første gang i 1980. Man kan hævde, at den samme abe også er årsagen til, at skoven i dag er nationalpark og dermed godt beskyttet. For udforskningen af Udzungwabjergenes skove begyndte først for alvor, da biologer i 1979 tilfældigt gjorde holdt ved bjergenes fod. Oppe fra skoven hørte de et dyrekald, de ikke kendte. De fulgte efter den mærkelige stemme og stødte snart på en helt ny art af abe, Sanje Mangabey.

Danskere finder nye arter

Hvis skovene kunne gemme på en ny abeart, så kunne der måske være andre spændende arter. Det var der i høj grad. I dag ved vi, at skovene rummer to endemiske fuglearter – dvs. fugle der ikke findes andre steder. Begge opdaget af danske ornitologer siden det første besøg i 1980. Men ikke bare fuglene – stort set alle grupper af dyr og planter har vist sig at have masser af endemiske arter.

Når Sanje Mangabey kunne opdages fra vejen nedenfor bjergene, skyldes det ikke mindst, at skovene på Udzungwa nogle steder strækker sig ubrudt fra de højeste toppe på omkring 2.300 m helt ned i lavlandet i 300 m, noget som er meget usædvanligt i Afrika i dag.

At skovene spænder over 2000 højdemeter betyder også, at fuglene i Udzungwa's skove både omfatter udprægede lavlandsarter og bjergfugle – og en masse derimellem – og at fuglene kan bevæge sig op og ned af bjergene året igennem. En del fugle foretager faktisk en form for trækbevægelser, hvor de yngler i de højtliggende skovafsnit i regntiden, hvor der er masser af føde, for så at trække ned i lavlandet i den kolde og tørre periode, hvor føden i højden er mere sparsom. Det gælder bl.a. White-starred Forest Robin, hvoraf nogle fortsætter videre flere hundrede kilometer til kystskovene ud mod det Indiske Ocean.

Isolerede elefanter

Også antallet af pattedyr er helt specielt i Udzungwa-bjergenes skove. Der er usædvanligt mange mindre rovdyr – desmerdyr, genetter, katte, men også full size rovdyr som hyæner, løver og leoparder findes inde i skovene. Udzungwa-skovene er

også et af de meget få steder i Afrika, hvor der stadig findes bestande af elefanter. Tidligere vandrede elefanterne fra det kæmpestore Selous savanneområde i lavlandet op i Udzungwas skove i tørstiden for at finde frisk foder, men denne trafik er nu stoppet pga. den efterhånden meget store befolkningstæthed i lavlandet ved foden af bjergene.

I første omgang forsøgte elefanterne at liste sig frem mellem hytterne i nattens mulm og mørke for at komme fra Selous op i Udzungwas frodige skove. Men da ruten gik hen over marker fulde af lækre afgrøder, blev elefanterne fristet til en lille spisepause – og blev opdaget. I dag har lokalbefolkningen patruljer, der effektivt skræmmer elefanterne væk, når de forsøger at krydse markerne. Dermed er en vigtig vandringskorridor blokeret, og de to bestande af elefanter er nu isoleret fra hinanden.

Vigtigste ressource er vand

Udzungwa-bjergenes måske allervigtigste ressource er – vand. Vandet, som skovene i bjergene samler op, løber videre mod lavlandet ved kysten. På vejen bliver det udnyttet i to store vandkraftværker, som kan levere op mod halvdelen af den strøm, der bliver forbrugt i Tanzania.

Vandet udnyttes også af den voksende befolkning ved foden af bjergene, som her bogstavelig talt har en åben vandhane døgn rundt, året rundt, med det friskeste og køligste drikkevand. Vandet bliver endvidere brugt til vanding af de gigantiske sukkerørsmarker, der breder sig i Kilombero-dalen lige neden for Udzungwa-bjergene. Her ligger landets største sukkerfabrik, Illovo, der er en del af forklaringen på den store befolkningstæthed: Den giver masser af lokale jobs.

Så her er dilemmaet tydeligt: Vandet, som strømmer lystigt året igennem fra bjergene, er samtidig en væsentlig årsag til den meget store befolkningstæthed klos op ad nationalparken. Og de lokale folk skal bruge andet end vand; de skal også bruge brænde, tømmer og mad. Det mærkes i høj grad på

nedslidningen af de lokale naturressourcer – uden for nationalparken.

Men de rige naturressourcer og de gode muligheder for et job på sukkerfabrikken betyder også, at ikke mindre end 70 % af den lokale befolkning er folk, der er flyttet hertil fra andre egne af Tanzania. Dette har den konsekvens, at det lokale ejerskab til naturressourcerne for længst er afløst af et markant større pres, der ikke er effektivt reguleret af lokale skikke og traditioner.

Effektiv beskyttelse

Udzungwa Mountains blev i 1992 erklæret den 15. nationalpark i Tanzanias stolte og imponerende tradition for at sikre en god beskyttelse af landets umådelige naturrigdomme.

Med udpegningen af nationalparken fulgte også en effektiv beskyttelse af skovens dyr. Mange andre steder i Udzungwa-bjergene, hvor skovområderne alene er beskyttet af skovreservater, er jagten på skovens dyr meget intens. En sammenligning af forekomsten af pattedyr i nationalparken, og i tilsvarende skovområder udenfor nationalparken, viste chokerende store forskelle. Uden for nationalparken er

I takt med at skovene forsvinder fra dalene, så bliver skovene på bjergene det eneste sted, hvor man kan samle brænde.

Foto: Rasmus Gren Havmøller og Francesco Rovero.

bestanden af aber næsten helt jaget væk, og antallet af små antiloper og vildsvin er nede på ca. 10 % af den naturlige bestand i nationalparken.

Selv om nationalparken blot omfatter ca. 10 % af de udstrakte Udzungwa-bjerge, har nationalparken givet en altafgørende beskyttelse af nogle af området's vigtigste regnskove – og ikke mindst deres store gamle træer. Undersøgelser 20 år efter nationalparkens etablering viser tydeligt, at der ikke længere sker ulovlig hugst af træer i nationalparken. Desværre i kontrast til situationen i de skovreservater, der også findes i Udzungwa. Her er der slet ikke samme overvågning endsiges respekt for hugstforbuddet.

Mere end 95 % af lokalbefolkningen i området er helt afhængig af brænde i husholdningen. Med en efterhånden fuldstændig hugst af skovene i lavlandet til tømmer og husholdning blev regnskovens tømmer en ressource af stigende vigtighed. Ved nationalparkens etablering indså man dette store behov, og det blev derfor gjort muligt for den lokale befolkning fortsat at kunne samle dødt ved til brænde inde i nationalparken. Men det stod snart klart, at denne mulighed blev til en stigende udfordring for nationalparken. Områder op til to kilometer inde i skoven blev støvsuget for dødt ved, og skovantiloper og aber forsvandt længere ind i skoven i takt med forstyrrelserne.

Forbud mod at samle brænde

Så midt i 2011 måtte nationalparken indføre et forbud mod al indsamling af brænde inden for parkens grænser. Reakti- onerne var voldsomme og forudsigelige, og nationalparkens kreditværdighed raslede ned blandt lokalbefolkningen. I løbet af kort tid steg prisen på trækul med 400 %, og folk begyndte at hugge de sidste træer ned i lavlandet. Selv de ellers meget værdifulde mangotræer, der typisk står midt inde i landsbyerne og giver masser af frugt og skygge. Brænde, der før kunne samles op lidt inde i skoven, skulle nu søges måske en times gang eller mere væk fra landsbyen.

På kort sigt er der ingen enkle løsninger på dette dilemma. WWF og andre har kørt lokale oplysningsprogrammer fx. omkring energibesparende ovne, og man forsøger at udnytte affald fra den store sukker- rørsproduktion som brændsel. Dette ser heldigvis ud til at virke nu – og faktisk

En familie Sanje Mangabey-aber. Foto: Thomas Struhsaker.

Sanje Mangabey – aben der startede det hele

Da to vildtbiologer en dag i 1979 stoppede op i den lille landsby Sanje for foden af mægtige Mwanihana Forest og hørte en abe, de ikke kendte, satte de gang i en lang stribe af ekspeditioner af håbefulde biologer og biologistuderende fra især Zoolo- gisk Museum i København. Siden har forskere fra hele verden besøgt og udforsket bjergenes skove. Fuglene har danskere dog primært taget sig af.

I 2015 udkom bogen *”Udzungwa – Tales of Discovery in an East African Rainforest”* udgivet af Statens Naturvidenskabelige Museum sammen med det italienske Trento Science Museum. I bogen giver en lang række af forskerne deres personlige beretninger om arbejdet i skovene, den biologiske betydning af den kolossalt rige biodiversitet, og fortæller om de mest spændende opdagelser.

Bogen kan købes i Naturbutikken for 299 kr.

hurtigere, end vi turde håbe på. På længere sigt skal der laves plantager for at dække det lokale behov for brænde såvel som sukkerfabrikkens meget store brændefor- brug. Løsninger er fundet – men det tager tid – og frustration undervejs. Eksemplet er typisk for tilsvarende om- råder og situationer overalt på jorden. En nationalpark skal beskytte de selvsamme ressourcer, som den lokale befolkning traditionelt har levet af – men hvor en overudnyttelse begynder i takt med en stigende befolkningstæthed.

Optimisme for fremtiden

Men hvad er så vejen frem for beskyttel- sen af dette helt unikke og urgamle regn- skovsområde i Østafrika – et af verdens 20 vigtigste biodiversity hotspots?

Hvilke langsigtede løsninger kan afløse kortsigtede konflikter?

Først og fremmest er det klart, at der skal ske en meget bedre beskyttelse af de mange og udstrakte skov- og natur-

reservater, der også ligger i Udzungwa- bjergene. Dernæst er det især uden for de beskyttede områder, at der skal sættes ind. Oplysning om nationalparkens og sko- venes kolossale betydning for området, ikke mindst for vandet, som hele egnen lever af, og som giver strøm til en meget stor del af Tanzanias samlede befolkning. Nye plantager med træ, der kan dække be- hovet for såvel tømmer som brænde, skal etableres, og en lokal forankring af for- valtningen af disse plantager skal gennem- føres, således at ansvaret for deres drift ligger helt lokalt. Kombineres dette med en fortsat kampagne omkring indførelsen af energibesparende ovne, er der gode chancer for, at de rige Udzungwa-skove vil bestå, også for vore efterkommere.

Steffen Brøgger-Jensen og Flemming Pagh Jensen er biologer og blandt deltagerne i de danske ekspeditioner til Udzungwa i 1980'erne. Steffen er desuden næstformand i DOF.

Gråmejserne

DOF Nordjylland

Møder i Aalborg:

Golfhuset, Borgmester Jørgensensvej 11
Kontakt: Henrik Møller Thomsen (tlf. 22 53 15 76 / henrida@gmail.com)

Møder i Frederikshavn: Knivholt Hovedgård, Hjørringvej, Naturlokalet.

Kontakt: Carsten Sørensen (tlf. 23 65 64 39)

Se desuden hjemmesiden www.dofnord.dk

MØDER

Skagen Fuglestation – status 2016, tors. 11/2 kl. 19.00 på Knivholt, Frederikshavn. Et mangeårigt ønske om en fysisk fuglestation i Skagen bliver nu en realitet. Real Dania har købt Det Grå Fyr og Naturstyrelsen og DOF har lejet sig ind i bygningerne med henblik på at drive et moderne fugleoplevelsescenter og fuglestation. Lederen af fugleoplevelsescenteret Jacob Funder fra Naturstyrelsen og Skagen Fuglestations leder Kurt Rasmussen og Knud Pedersen vil orientere om det store projekt. Foredragene ledsages af billeder af fugle og fuglefolk fra Skagen. Mødeleder: Torben Fisker-Rasmussen.

Madagaskar – rejsefortælling og billeder af Margit Ringkøbing tors. 18/2 kl. 14-16. Golfhuset, Borgmester Jørgensensvej 11, Aalborg. Madagaskar set fra nord til syd, er verdens 4. største ø med enestående kultur, skiftende landskaber og et unikt fugle-, dyre- og planteliv, bl.a. ses Lemur – Indri – Sifaka løbe gennem skoven, kamæleoner som skifter farve efter omgivelserne og farverige fugle, der fylder regnskoven med eksotiske lyde. Kaffe og kage kan købes, Biblioteket er åben for udlån og aflevering.

Åbent Fuglebiblioteket ons. 2/3 kl. 10-12. Golfhuset, Borgmester Jørgensensvej. Vi har bøger, turrapporter og tidsskrifter, som alle medlemmer kan låne. Gentages 6/4.

Projekt Ørn tirs. 8/3, kl. 19.30. Golfhuset, Borgmester Jørgensensvej. For første gang i nyere tid i Danmark ynglede Havørn i 1995. I 2015 ynglede der over 50 par, et fugleeventyr, der har overgået alle forventninger. DOF følger nøje ørnenes indvandring i Danmark gennem "Projekt Ørn". Kim Skelmose er i dag leder af projektet efter Lennart Pedersen, der døde i 2014. Kim har især beskæftiget sig med ringmærkningen. Først de seneste år er Havørn begyndt at yngle i Nordjylland. Måske kan Kim med sin viden være med til at udrede indvandringen til vore landsdel.

TURE

Ørnens Dag i Lille Vildmose søn. 28/2 kl. 10-14. Vildmosecentret. Lille Vildmose er kendt for sine ørne, både kongeørne og havørne, men mosen kan også fremvise andre store fugle som gæs og svaner i vinter tiden. På Lille Vildmosecentret kan man fra klokken 10-14 møde områdets fugleoptællere, der informerer om mosens store fugle. På centret modtages informationer fra de bemandede fugletårne, så besøgende kan guides ud i området til store fugleoplevelser. Receptionen er åben på dagen, og der kan købes kaffe og kringler – gratis entré (ingen tilmelding). Arrangør: Dansk Ornitologisk forening og Lille Vildmosecentret.

Specielt for SENIORER

Disse ture afholdes på hverdage og henvender sig især til seniorer. Alle er dog velkomne. De fleste ture varer 4-5 timer. Hvis du vil vide mere om turene eller foreslå nye ture, kan du kontakte: Poul Erik Sperling (tlf. 20 28 44 05), Tscherning Clausen (tlf. 98 31 73 54) og Svend Erik Mikkelsen (tlf. 61 60 73 61).

Mailliste for Gråmejsler.

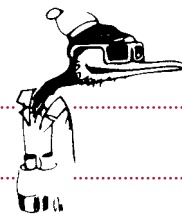
For ture med kort varsel, udsendes der en mail 1-2 dage før. Det kan være i forbindelse med sjældne gæster eller en endnu ikke fastlagt tur. Hvis du vil kontaktes via maillisten kan du skrive en mail til: pes@vildtfarmnord.dk mærket "Gråmejselisten".

Onsild Ådal, Fyrkat Engsø, Hobro 16/2 kl. 09.00. Mødested for samkørsel fra Aalborg: Pendlerpladsen på Th. Sauerstvej kl. 09.00 eller ved Fyrkat Mølle kl. 09.45. Fyrkat Engsø, i Onsild Ådal, er en forholdsvis nyetableret sø. Her ses der, afhængig af årstid og vejrforhold, fugle som lappedykkere, andefugle, Isfugl, Bjergpiber og Bjergvipstjert. Turledere: Svend Erik Mikkelsen og Tscherning Clausen.

Rubjerg Knude man. 14/3. Kvicklys P-plads, Loftbrovej, Bouet kl. 8.30 eller ved P-pladsen Fyrvej/Rubjergvej kl. 9.30. Vi starter med at gå ad Fyrvej op til fyret, hvor vi ser den imponerende udsigt over store dele af Hjørring Kommune. Vi ser på, om vi rammer en af de dage, hvor der er fugletræk over området, ellers går vi en tur i Rubjerg Klitplantage. Derefter kører vi mod syd, måske til Store Vildmose og ser på svaner og Bram- og Kortnæbbet Gæs samt rovfugle m.m. Alternativt, kan vi lægge turen om ad Lundergård Mose, hvis der er spændende fugle i dette område. Turen varer omkring 6 til 7 timer. Turledere: Poul Erik Sperling og Svend Erik Mikkelsen.

Tolne Skov og Dvergetved man. 11/4. Samkørsel fra Aalborg: Kvicklys P-plads, Loftbrovej, Bouet kl. 8. eller ved Tolne Skovpavillon, Bakkevej kl. 9. Vi går en tur i Tolne skov og kører senere over til området omkring Dvergetved, der er mulighed for arter som huldue, spætmejsle og måske rød glente. Turen varer omkring 6-7 timer, så husk kaffe og madpakke. Turledere: Anders Østerby, Poul Erik Sperling og Tscherning Clausen.

Østjylland

DOF Østjylland

Kontakt

Ole Bøgh Vinther, F. G. E. Rostrups Vej 16, 8000 Aarhus
Tlf. 25 15 23 25, olebvinther@gmail.com

Følg med i listen over ture og møder på www.dofoj.dk. Der tilføjes løbende nye arrangementer, ligesom der kan være ændringer til nedenstående. Husk desuden muligheden for tilmelding til e-mail gruppe på <http://dofoj.dk/nyheder-via-email/> for direkte tilsendelse af nyheder med mere.

GENERALFORSAMLING, fugletur og besøg af Naturbutikken lør.

27/2 kl. 10/13 Naturcenter Randers, Gudenåvej 20, 8920 Randers. Hermed indkaldes til ordinær generalforsamling i Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdeling i Østjylland. Arrangementet begynder kl. 10

med en guidet fugletur i området omkring Randers Naturcenter. Kl. 12 byder foreningen på frokost samt drikkevarer og kl. 13 begynder selve generalforsamlingen. Naturbutikken vil være tilstede fra kl. 12-16.

Temadag: Brutale ændringer i landskabet - Effekten på flora og fauna lør. 5/3 kl. 13-18. Naturhistorisk Museum, Auditoriet. Wilhelm Meyers Allé 210, Aarhus. BEMÆRK: Der er P-afgift på pladsen ved indgang til Naturhistorisk Museum. I lighed med de sidste par år deltager DOF Østjylland igen i 2016 i de grønne foreningers temadag. Programmet er endnu ikke fastlagt. Deltagelse i temadagen er gratis, men efter foredragsrækken vil der som sædvanlig være spisning mod betaling og tilmelding.

Udviklingen i kystfuglenes kolonier i Østjylland tirs. 29/3. kl. 19.30. Naturhistorisk Museum bygning 1141, Bio-X Natur lokalet. Udviklingen i de danske ynglebestande af skarver, måger og terner gennem 50 år er blevet opgjort på grundlag af optællinger udført af bl.a. frivillige ornitologer. Vi fortæller om dette arbejde og om udviklingen på landsplan og i Østjylland. Vi ser på de mulige årsager til de ændringer, der har fundet sted og diskuterer, om ynglestederne kunne forvaltes bedre i forhold til de kolonirugende fugle. Foredrag: Jens Gregersen og Thomas Bregnballe, Seniorforsker på Aarhus Universitet, Institut for Bioscience – Faunaøkologi.

Højt på en gren en krage... tirs. 26/4 kl. 19.30. Naturhistorisk Museum bygning 1141, Bio-X Natur lokalet. Kragefuglenes fantastiske hukommelse, spændende sociale liv, enorme nysgerrighed og deres evne til at løse komplicerede opgaver har altid fascineret os. I dette foredrag beretter Allan Gudio Nielsen især om de danske kragefugle og deres spændende levevis. Turlleder: Allan Gudio Nielsen.

TURE

Kom tæt på fuglene, lån en kikkert lør. 6/2 kl. 10-12. Botanisk Have Amfiscenen v/Eugen Warmings Vej 39. Turen går rundt i Botanisk Have, hvor vi ser på fuglene i søerne og de øvrige småfugle i parken, jeg fortæller også om træerne og pasning af parken, hvis du ikke har en kikkert, kan du låne en. Er der is på søerne skal vi aflæse farveringene på hættemågerne. Husk påklædning efter vejret. Turlleder: Ole Bøgh Vinthe (tlf. 25 15 23 25). Turen arrangeres i samarbejde med Friluftsrådet og Botanisk Haves Venner.

Ørnens dag søn. 28/2 kl. 10-14. Offentlig P-plads ved Mossøbrå beliggende på Vædebrovej i den sydøstlige del af Mossø, 8660 Skanderborg. Mødestedet vil være markeret med et Ørnebanner. Det Midtjyske Søhøjland besøges regelmæssigt af havørne i vinterhalvåret. Vi besøger østenden af Mossø, hvor der er gode muligheder for at se havørn(e). På turen vil der blive fortalt om ørnens livsvilkår og mulighederne for at beskytte og fastholde ørnene som ynglefugle i Danmark. Derudover vil Zoologisk Museums ringmærker Kim Skelmosen fortælle om arbejdet med og baggrunden for det ringmærkningsarbejde af havørne der finder sted i Danmark. I tilfælde af kraftig tåge, regn og snefald kontakt turledere: Bo Ryge Sørensen (tlf. 60 64 86 78), Kim Skelmosen Madsen og Poul Erik Niebuhr.

Kom tæt på fuglene, lån en kikkert lør. 5/3 kl. 10-12. Egå Engsø ved parkeringspladsen ved Viengevej 7. Vi mødes ved parkeringspladsen, hvis du ikke har en kikkert, kan du låne en. Vi går hen til fugletårnet, hvor vi ser på fuglene. Vil havørnene igen, få de andre fugle op at flyve. Husk påklædning efter vejret. Turlleder: Ole Bøgh Vinthe (tlf. 25 15 23 25). Turen arrangeres i samarbejde med Friluftsrådet.

Danmarks Naturskove søn. 6/3 kl. 15.30-18. Statsskovens P-plads over for den gl. skovriderbolig "Næge", Sejsvej 24, 8600 Silkeborg. Naturskoven på Silkeborg Statsskovdistrikt er efterkommere af den oprindelige skov, der i årtusinder dækkede Danmark. Silkeborgskovene har landets største koncentration af 250-300 årig bøg og rummer en række beskyttelseskrævende fugle- og pattedyrarter. På turen vil vi se nærmere på naturskovens biologiske betydning. Turen afsluttes omkring solnedgang, hvor vi ser den kragestore sortspætte komme til overnatning i dens sove-hultræ. Tilmelding ikke nødvendig. Turlleder: Bo Ryge Sørensen (tlf. 60 64 86 78). Arrangeres i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening.

Kom tæt på fuglene, lån en kikkert lør. 2/4. 10-12. Botanisk Have Amfiscenen v/Eugen Warmings Vej 39. Turen går rundt i Botanisk Have, hvor vi ser på fuglene i søerne og de øvrige småfugle i parken, jeg fortæller også om træerne og pasning af parken, hvis du ikke har en kikkert, kan du låne en. Er der is på søerne skal vi aflæse farveringene på hættemågerne. Turlleder: Ole Bøgh Vinthe (tlf. 25 15 23 25). Turen arrangeres i samarbejde med Friluftsrådet og Botanisk Haves Venner.

Specielt for SENIORER

Gråkragerne

Årslev Engsø ons. 17/2. kl. 13-17. Parkeringspladsen ved Byleddet/Søskovvej, Brabrand. Turen gennemføres i privatbiler. Vi mødes ved Parkeringspladsen og går i samlet flok ud til fugletårnet på nordsiden af søen. Eventuelt går vi længere ud langs nordsiden, eller vi kører om

Foto: Gundsømagle Sø af Helle Hjorth

Fugleværnsfonden søger dedikerede frivillige til registrering og indrapportering af fugle på fondens arealer. Dækningen er i dag næsten komplet, men vi har brug for nogle gode medobservatører, fx ved sygdom og frafald.

Det drejer sig om følgende reserverter:

Nivå Strandenge, Gundsømagle Sø, Nyord Enge, Barup Sø, Gulstav Mose, Tryggelev/Salme Nor, Nørreballe Nor, Bøjden Nor, Søgård Mose, Bøvling Klit, Agerø, Roholm og Råbjerg Mose.

Har du godt kendskab til danske fugle, erfaring med fugleobservation og -registrering, blandt andet med at lave "bearbejdede ynglepar" i DOF-basen, og er du interesseret i at være med til dette frivillige arbejde, skal du kontakte Fugleværnsfondens biolog Søren Ring på mail: soren.ring@dof.dk inden den 22. februar 2016.

til parkeringspladsen på sydsiden og går ned til søen derfra. Der er ingen tilmelding, men ring eller send en e-mail til Ole Jensen, hvis du har ledige pladser, eller ønsker kørelejlighed. Så udsender vi en deltagerliste, så der er mulighed for selv at koordinere samkørsel. I tilfælde af aflysning eller ændring i planerne udsendes besked via e-mail listen, tilmeld dig derfor denne, hvis du ikke allerede har gjort det. Turleder: Ole Jensen (tlf. 23 29 01 18/ ofj@ofj.dk).

Klostermølle og Mossø ons. 9/3 kl. 10-14. Parkeringspladsen ved Klostermølle. Turen gennemføres i privatbiler. Vi mødes på parkeringspladsen ved Klostermølle og går ned til fugletårnet og ser om isfuglen og bjergvipstjerten er på plads. Vi tager også et kig på søen og ser hvad den rummer. Derfra videre til Klosterkær langs åen. Endelig kører vi op til Lone og Lars Erdmann, som har tilbudt at vi kan spise vores madpakker i deres opvarmede værksted, som ligger ganske tæt ved sydsiden af søen. Efter frokosten går vi en tur ned til søen gennem en lille skov. Der er ingen tilmelding, men ring eller send en e-mail til Ole Jensen, hvis du har ledige pladser eller ønsker kørelejlighed. Så forsøger jeg at koordinere samkørsel. I tilfælde af aflysning eller ændring i planerne udsendes besked via e-mail listen, tilmeld dig derfor denne, hvis du ikke allerede har gjort det. Turleder: Ole Jensen (tlf. 23 29 01 18/ ofj@ofj.dk)

Vilsted Sø man. 11/4 kl. 10-15. Parkeringspladsen ved Sjørupvej. Vilsted Sø er genskabt i 1998, ejes af Aage V. Jensens Naturfond og kan på denne årstid rumme en del lappedykkere, gæs, ænder og vadefugle. Fra mødestedet går vi ned til det nærliggende fugletårn og tager et blik ud over søen. Vi skal også prøve gangbroen over søen, og lidt rundt på stierne ved søen. Der er ingen tilmelding, men ring eller send en e-mail til Ole Jensen, hvis du har ledige pladser, eller ønsker kørelejlighed. Så forsøger jeg at koordinere samkørsel. I tilfælde af aflysning eller ændring i planerne udsendes besked via e-mail listen, tilmeld dig derfor denne, hvis du ikke allerede har gjort det. Turleder: Ole Jensen (tlf. 23 29 01 18/ ofj@ofj.dk)

Specielt for
KVINDER

FUGLEPIGERNE

Samkørsel: Hvis du er interesseret i samkørsel i privatbiler, kan du tilmelde dig til Lotte enten pr. mail: lotte.skjaerbaek@gmail.com eller telefon/sms: 25 77 52 32. Af hensyn til planlægningen bedes du ved tilmeldingen angive dit telefonnummer, og om du kan lægge bil til eller ønsker en plads samt hvilken by/bydel, du kommer fra. Vi deles om brændstofudgifterne.
www.fuglepiger.wordpress.com

Nørrestrand ved Horsens Fjord lør. 27/2 kl. 10-15. For enden af Rønnevej 25 i Horsens. Vi går til nedre sti og kigger efter isfuglen og videre til fugletårnet på Lodden Tot. Her kan vi være heldige, at lille skallesluger og forskellige ænder fouragerer. Ofte har Nørrestrand besøg af havørnen. Efter frokost fortsætter vi mod udløbet ved Stensballe Sund. Turledere: Rikke Rørbech (tlf. 22 24 98 50) og Inge Olesen.

Vejlerne og alle fugletårnene sø søn. 13/3 kl. 10-17. Vejlernes Naturcenter, Bygholmdæmningen, Hovedvej A11. Vejlerne er en af Danmarks allerbedste fugle lokaliteter. Derfor skal vi på en heldagstur til Vejlerne, hvor vi kører rundt til de forskellige fugletårne og håber at se en masse gæs, ænder og måske de første vadere. Rørhøgene begynder at indtage rede pladserne i sivskoven. Siden vi sidst besøgte Vejlerne, er der kommet et nyt tårn, Østerild tårnet, som vi planlægger at besøge. Vi kommer nok til at gå en 4-5 km i alt i løbet af dagen. Får vi tid, besøger vi riderne ved Bulbjerg. Turledere: Lotte Skjærbaek (tlf. 25 77 52 32) og Rikke Rørbech (tlf. 22 24 98 50).

Værnengene ved Ringkøbing Fjord lør. 16/4 kl. 10-16. Ved Nordladden. Vi starter i Nordladden og kigger efter fugle ud over engene. Viberne viser halsbrækkende flyveteknik og de store mængder af bramgæs er her stadig. Brushønsene var ankommet på dette tidspunkt sidste år. Vi kører i korte tege langs markvejene og ser efter stor kobbersnepe, hejler og diverse ænder, der opholder sig i den lavvandede sø. Hvis vejret og viljen er der, kører vi hjemad over Skjern Enge. Turledere: Rikke Rørbech (tlf. 22 24 98 50) og Dorte Faurschou Hertz (tlf. 41 85 72 54).

DOF Sydøstjylland

Kontakt

Hans Pinstруп, Dalagervej 95, 8700 Horsens, Tlf. 75 64 2773
www.dof-sydostjylland.dk
E-mail til lokalafdelingen sendes via hjemmesiden

MØDER

Generalforsamling tirs. 9/2 kl. 19-22. Bygningen, Anlægget 14, Vejle. Lokalafdelingens generalforsamling med beretning, regnskab og valg til lokalbestyrelse. Forslag, som ønskes sat på dagsordenen, skal være formanden i hænde senest 14 dage før generalforsamlingens afholdelse.

Gæs i Danmark - en snak om antal, udbredelse, trækbevægelser og økologi tirs. 8/3 kl. 19-22. Bygningen, Anlægget 14, Vejle. Preben Clausen har i mange år beskæftiget sig med gæssene i Danmark. Denne aften fortæller han om mange af de resultater, som dette arbejde har resulteret i.

TURE

Vandstær i Randbøldal lør. 12/3 kl. 10. P-pladsen ved Randbøldal-museet. På en tur gennem skoven ses og høres nu en del småfugle og langs vandløbet vandstær, bjergvipstjert og, hvis man er heldig, isfugl. Turleder: Bodil Kristensen (tlf. 24 23 49 22).

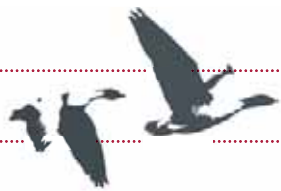
Klostermølle, Klosterkær og Klosterkanalen søn. 13/3 kl. 8-11. Ved den store P-plads på Klostermøllevej lige over for møllen. Tur til det spændende område omkring Klostermølle med mulighed for masser af ænder i Mossø, isfugl, vandstær, div. spætter og måske havørn og sølvhejre. Turleder: Peter Damgaard (tlf. 21 56 54 42).

Fugletræk ved Holtser Hage lør. 9/4 kl. 7. P-pladsen ved Holtser Hage. Hvis vejret er godt, er der gode chancer for et fint træk af mange forskellige fugle. På den tilsvarende tur i 2015 sås bl.a. blå kærhøg, rørhøg, fiskeørn, dværgfalk, vandrefalk. Turleder: Hans Pinstруп (tlf. 75 64 2773)

Se en spurvehøg i øjnene... FOTO: Peter Lyngs

DOF Vestjylland

Kontakt

Formand: Lars Holm Hansen, Sandbækvej 26, 6971 Spjald
Tlf. 22 96 13 17, Mail: formand@dofvestjylland.dk

Ture: Poul Krag, Skrænten 15, Sevel, 7830 Vinderup
Tlf. 97 44 84 17 / 22 36 02 36, Mail: poulkrag@tdcadsl.dk

Seniorture: Peder J. Pedersen, Mejdalvej 14, 7500 Holstebro
97 46 84 81 / 23 67 88 75, Mail: seniorture@dofvestjylland.dk

Se nyheder og flere ture på www.dofvestjylland.dk

MØDER

Fuglestemmekursus i din lokalafdeling.

DOF-Vestjylland udbyder i foråret 2016 fuglestemmekursus for alle interesserede. Kurset strækker sig fra februar til maj og indbefatter otte mødeaftener á to timer på hverdage, samt fire ekskursioner (hver ca. tre timer) i weekender. På kurset vil du med hjælp af en kompetent kursusleder få både teoretisk og praktisk træning af ca. 50 danske fuglearter, så du fx er rustet til på egen hånd, at genkende fuglestemmerne efterfølgende. Mødeaftenerne bliver på Videbæk skole, kl. 19.00 – 21.00, og ekskursionerne bliver aftalt nærmere den første aften. Prisen for deltagelse er 875 kr. Max 20 deltagere. Tilmelding sker efter først-til-mølle princippet på e-mail jenshasager@yahoo.dk. Ved tilmelding får du svar på, om du har fået plads på kurset, hvorefter du indbetaler kursusafgiften. Kurset gennemføres ved min. 12 deltagere. Kursusleder: Jens Hasager Kirk, tlf. 20-728378. Dato for mødeaftener: 23/2, 1/3, 8/3, 15/3, 29/3, 5/4, 12/4 og 19/4. Dato for ekskursioner: 12/3, 2/4, 30/4 og 28/5.

Havørnens Danmark tors. 25/2. kl. 19-22. Plexus, Idom-Råsted Hallen, Idomlundvej 23, 7500 Holstebro. Havørnen er Danmarks største og mest imponerende rovfugl, som fascinerer alle naturelskere og fuglekiggere. DOF's havørnekoordinator Erik Ehmsen, som har skrevet bogen "Havørnens Danmark" kommer og fortæller om sine personlige oplevelser og erfaringer med havørnene. Foreningen byder på en kop kaffe.

TURE

Blå kærhøge på Borris Hede. En lørdag eller søndag eftermiddag ultimo januar eller i februar. Dato, tidspunkt og mødested vil blive annonceret på DOF Vestjyllands hjemmeside. Borris Hede og Skydeterræn huser Danmarks måske største overnatningsplads for blå kærhøg. Vi står på et sted, hvorfra vi kan følge de blå kærhøge, når de flyver ind mod overnatningspladsen til de går ned i vegetationen. Kontaktperson: Marianne Linnemann (tlf. 20 14 50 10 / linnemann.marianne@gmail.com)

Harboøre Tange og Thyborøn Havn lør. 5/3 kl. 7.30-11. Harboøre Kirke. Vi stopper flere steder på tungen for at kigge på de forhåbentlig mange andefugle og knortegæs. Der burde også være nogle rovfugle, og måske er de første vadefugle dukket op. Undervejs vil jeg også fortælle om plejen og forvaltningen af området. I Thyborøn Havn vil vi primært kigge måger og prøve at finde gråmåge og/eller hvidvinget Måge. Turleder: Allan Kjær Villesen (tlf. 26 27 32 58 / akv@tdcadsl.dk)

Fuglene i Skjern Enge søn. 6/3 kl. 9-13. Fugletårnet ved Hestholm Sø. Engene vrimler med gæs og ænder, og på markerne løber viber og hjejler. Havørnene og vandrefalken dukker nok også op. Måske er de første forårsbebudere – sanglærker, vipstjerter og stenpikkere ankommet til engene. Vi starter med at kigge fra tårnet og beslutter derefter, hvad vi ellers skal på udflugt efter. Turleder: Jens Hasager Kirk (tlf. 20 72 83 78 / jhkirk@ofir.dk)

Åben Ådal - Gåsetur søn. 13/3 kl. 13-16. I fugleskjulet på vejen mellem Skjern og Lønborg. Mange hundrede kortnæbbet gæs, bramgæs og blisgæs er lige nu ved at gøre sig klar til at flyve op til ynglepladserne i det nordlige Skandinavien. I egne biler kører vi ud og finder gæssene, der har travlt med at fouragere og hvile inden den lange rejse mod nord. Vi medbringer teleskoper. Arrangeres i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening og Naturstyrelsen Blåvandshuk. Turledere: Marianne Linnemann (tlf. 20 14 50 10 / linnemann.marianne@gmail.com), Børge Vistisen, Tage Madsen, Ole Amstrup.

Fugletur omkring Kilen, Struer lør. 9/4 kl. 9-12.30. P-pladsen ved Resen Kirke, Kjærgaardsmøllevej 18A, Struer. Resenborg Krat er et godt sted at se og høre nogle af de førstankomne trækfugle (gransanger, løvsanger m.fl.). Vi går en tur fra kirken ned i krattet. Turen er på ca. 2 km. Fra kirken kører vi til et sted ved Kilen, hvor man har god udsigt over fuglelivet i den vestlige ende af Kilen. Vi slutter ved Naturskolen Kjærgaardsmølle, hvor vi nyder den medbragte mad og drikke. Turleder: Svend Aage Knudsen (tlf. 24 83 84 74 / ruthsigh@mail.dk).

Forårsbebudere i Vestjylland lør. 16/4 kl. 7-12. Store Hoverdal på Sørupvej i Hoverdal Plantage. Vi starter lidt tidligt sådan en forårmorgen! Først Hoverdal Plantage, hvor spætterne trommer og hedelærken kvirder. Vi bruger en del tid i skoven, hvis vejret er til det. Pause ved Tim Enge, hvor rørhøg, lappedykkere mv. er på plads. Vi slutter af med lidt obs. ved Vest Stadil Fjord. Turleder: Jens Ballegaard (tlf. 22 82 11 75 / jballegaard@youmail.dk)

Åben Ådal - Fuglene netop nu i Skjern Enge søn. 17/4 kl. 13-16. I fugleskjulet på vejen mellem Skjern og Lønborg. Foråret er begyndt. De gulnæbbede svaner, kortnæbbet gås og bramgås er ved at gøre sig klar til at flyve til yngleområderne i nord. Skestorkene er ankommet fra Afrika og gør sig klar til den kommende ynglesæson. Havørn, grågås og gråand ligger allerede og ruger. Vi kigger på fuglene fra skjulet og kører eventuelt i egne biler ud i naturområdet. Vi medbringer teleskoper. Arrangeres i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening og Naturstyrelsen Blåvandshuk. Turledere: Marianne Linnemann (tlf. 20 14 50 10 / linnemann.marianne@gmail.com) Børge Vistisen, Tage Madsen, Ole Amstrup.

Kom og se fuglelivet på Geddal Enge søn. 24/4 kl. 10-12. P-pladsen på Geddalvej ved Geddal Enge. Denne dag vil skrænten og fugletårnet være bemanded med ornitologer og teleskoper. I løbet af et par timer kan de besøgende høre om fuglene og få dem udpeget i teleskoper. Lad derfor søndagsturen gå her forbi. Tag madpakken med og nyd den ved de opstillede borde og bænke. Arrangeres i samarbejde med Naturstyrelsen, Midtjylland. Turledere: Leif Novrup (tlf. 97 44 83 01 / 23 31 56 01), Steen Fjederholt, Poul Krag m.fl.

Værnengene og Tipperne tirs. 26/4 kl. 17.30-20.30. Nordladen på Værnengene. Forhåbentlig er de våde enge fyldt med vadefugle, heriblandt brushøns og store kobbersnepper. Vi tager et kik i og omkring Nordladen, hvorefter vi kører til fugletårnet ved Værnsande. Her skulle helst være både skestørke og klirer, og i krattet kunne der nemt gemme sig en ringdrossel. Sidst kører vi op på Tipperne for at se endnu flere engfugle, mens vi nyder en kop kaffe/te. Under hele turen vil der også være gode chancer for vandrefalk og dværgfalk. Turleder: Ole Amstrup (tlf. 20 46 83 36 / amstrup.ole@gmail.com)

Gråspurvene

Specielt for SENIORER

Vandstær m.m. i Holstebro ons. 3/2 kl. 9-13. P-pladsen over for TV/ Midt-Vest. Vi håber på at se vandstærnen foruden spætter, mejser og diverse andre småfugle. Vi ser nærmere på Stryget, Anlægget, Veggen Å m.m. Turleder: Peder J. Pedersen (tlf. 23 67 88 75 / 97 46 84 81)

DOF Nordvestjylland

Kontakt

Formand: Jan Skjoldborg Kristensen, Gyvelvænget 161
7730 Hanstholm, Tlf. 81759040
Mail: Jan.skjoldborg.kristensen(a)gmail.com

Ture: Martin Høj Hansen . Tlf. 8751 41 52
Mail: martin.hoj.hansen@gmail.com

Se mere på hjemmesiden: www.dof-nordvestjylland.dk/

MØDER

Så er der igen fuglestemmekursus i din lokalafdeling foråret 2016. Ny Skivehus, Odgaardsvej 15a, 7800 Skive DOF-Nordvestjylland udbyder igen i foråret 2016 fuglestemmekursus for alle interesserede. Kurset strækker sig fra slutningen af februar til maj og indbefatter otte mødeaftener á to timer på hverdage, samt fire ekskursioner (hver ca. tre timer) i weekender. Vi mødes den første aften i lokalet "Gul stue". På kurset vil du med hjælp fra en kompetent underviser få både teoretisk og praktisk træning i ca. 50 danske fuglearter, så du bedre kan genkende fuglestemmerne efter følgende. Mødeaftenerne bliver i tidsrummet mellem kl. 19-21, og vedr. de 4 ekskursioner, aftaler vi mødetidspunkter nærmere den første aften. Prisen for deltagelse er 875 kr. Max 20 deltagere. Tilmelding sker efter først-til-mølle princippet på e-mail; mogensenlars@yahoo.dk. Ved tilmelding får du svar på, om du har fået plads på kurset, hvorefter du indbetaler kursusafgiften. Kurset gennemføres ved min. 12 deltagere. Kursusleder: Lars Mogensen, telefonnumre til kursusleder i forbindelse med evt. afklarende spørgsmål 86653614 / 31951805
Dato for mødeaftener: **torsdag d. 25/2, torsdag d. 3/3, torsdag d. 10/3, torsdag d. 17/3, torsdag d. 14/4, torsdag d. 21/4, torsdag d. 28/4, torsdag d. 19/5**
Dato for ekskursioner: **søndag d. 13/3, søndag d. 10/4, søndag d. 24/4 samt søndag d. 22/5.**

Generalforsamling, lør. 27/2 kl. 12-16. Brokholm Naturcenter, Vejsmarkvej 15, 7870 Roslev. Lokalafdelingen er vært ved en beskeden frokost med øl og vand ved mødets start, samt kaffe/te og kage under mødet. Arrangør: Martin Høj Hansen

Svalbard – den Arktiske Perle tors. 10/3 kl. 19-21.30. Morsø Folkebibliotek, Holgersgade 7, Nykøbing Mors, 7900. Foredrag af Henrik Hanning Nielsen. Henrik har siden 2012 arbejdet som guide på Svalbard

En ung havørn, to gråkrager og ? FOTO: John Larsen

og vil denne aften tage jer med derop og, i selskab af mange flotte fotos, fortælle om dyrelivet, hvalfangere, dumdristige opdagelsesrejsende, blomster og meget andet. Alle er velkomne, der er fri entré, og DOF Nordvestjylland er vært ved en kop kaffe i pausen. Arrangør: Martin Høj Hansen (tlf. 87 51 41 52/ martin.hoj.hansen@gmail.com)
Atlas III-dag tirs. 12/4. Reserver gerne denne eftermiddag og aften til DOF-Nordvestjyllands Atlas III-dag med Thomas Vikstrøm fra DOF's Atlas III projektgruppe. Thomas giver en foreløbig status for projektet og fortæller desuden om punktællingsprojektet, og hvad tallene herfra kan bruges til. Arrangementet lægger ud med en fugletur. Der er mulighed for at støde til i løbet af dagen. Sted og detaljeret program for dagen planlægges snart; følg med på hjemmesiden. Arrangør: Søren Michelsen Krag (tlf. 40 29 29 83/ jsmk@thisted.dk)

TURE

Brokholm sø lør. 27/2 kl. 10-12. Brokholm Naturcenter, Vejsmarkvej 15, 7870 Roslev. Forud for generalforsamlingen afholdes en fugletur ved Brokholm sø. Er søen isfri, er der mulighed for at se en del svømmefugle. Hvis der er tid til det går vi en tur omkring Gåsemosen og Havbjerg Skov. Her er der masse af småfugle og der er chancer for at se de allerførste forårsbebudere. Turleder: Anni Oppelstrup (tlf. 28 93 10 72)

Ørnens dag: Tre arrangementer i DOF-Nordvestjylland søn. 28/2 kl. 10-14. Kom med ud og se store de store vingefang! DOF-Nordvestjylland byder alle interesserede og ørnene velkommen på Ørnens Dag. Oplev Danmarks største rovfugl i Vejlerne, Ove Sø og Tange sø. Læs mere om de enkelte arrangementer på: dof-nordvestjylland.dk.

Tur til Grynderup Sø søn. 3/4 kl. 9-12. P-pladsen ved Bysted Møllevej. Vi starter ved tårnet på Bysted Møllevej. Fra tvillingetårnet er der en god udsigt over engene. Vi kan forvente at se et fint udvalg af vadefugle, ænder og gæs. Der er også mulighed for at se spændende rovfugle. Herefter kører vi til søens nordende, hvor vi vil nyde vores medbragte kaffe/madpakke, og se hvad søen gemmer af fugle. Turledere: Jens Albrechtsen (tlf. 20 94 91 21) og Verner V. Hansen (tlf. 24 21 99 79)

Tranetur til Hornborgasjön 8-10/4. Reserver gerne denne weekend til en bustur til Hornborgasjön i Sverige. Detaljerne kommer senere. Turleder: Jan S. Kristensen (tlf. 53 61 14 29/ jan.skjoldborg.kristensen@gmail.com)

Forår ved Hald Sø lør. 16/4 kl. 8-11. P-pladsen ved Niels Bugges Kro, Ravnsbjergvej 69, Viborg. Vi kigger Trolde slugten igennem for morgenaktivitet og går derefter ud til halden ved Niels Bugges Kro. Ruten går derfra videre langs søen til ruinen og gennem parken tilbage til Trolde slugten og Niels Bugges Kro. Undervejs lytter og kigger vi efter småfugle og vandfugle. En del sangfugle er på plads og enkelte vintergæster er ikke trukket nordpå endnu. Måske er vi heldige med vandstær, bjergvipstjert og isfugl, og vi møder sikkert træløbere, spætter, duer og mejser. Martin Høj Hansen (tlf. 87 51 41 52/ martin.hoj.hansen@gmail.com)

Gråmejerne

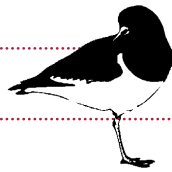
Hverdags-
TURE

Vandstære- og isfugletur ved Viborg tirs. 16/2 kl. 9-12. P-pladsen ved Niels Bugges Kro, Ravnsbjergvej 69 Viborg, 8800. Vi besøger i biler flere forskellige lokaliteter omkring Viborg og kigger efter vandstær, isfugl, bjergvipstjert og andre småfugle som spætter, træløbere, mejser m.m. Vi slutter turen ved Rindsholm. Turledere: Finn Andersen (tlf. 40 23 16 13) og Marianne Suhr (tlf. 61 33 37 55)

Vejlerne – en tidlig forårsdag tors. 17/3 kl. 9-13. P-pladsen ved Bygholm Naturcenter. En forårsbebuder som viben vil sandsynligvis slå sine volter over Bygholm-engen, mens en række vandfuglearter har indledt forårstrækket og optræder ved Midtsøen lige ved Vejlernes Naturcenter. Mulighederne for at se trane, havørn og vandrefalk er sikkert også gode i løbet af formiddagen. Turleder: Poul Hald (tlf. 20 12 20 85)

DOF Sydvestjylland

Kontakt

Søren Peder Nielsen, Valmuevænget 17, 6710 Esbjerg V
Tlf. 40 87 58 82, E-mail: spnhjerting@gmail.com

Se også www.dofsydvest.dk

TURE

Nørholm Skov og Karlsgårde Sø lør. 6/2 kl. 8. P-pladsen ved Hovedbiblioteket, Nørregade 19 i Esbjerg. Hjørnet af p-pladsen længst fra biblioteket. Alternativt: p-pladsen ved Nørholm Gods, Stokkebrovej kl. 08.45. Mange af skovens fugle er standfugle, og da bladene for længst er faldet af træerne, er fuglene til at få øje på. Det bliver nok mest spætter, træløbere og mejser, men mon ikke Ravnene også giver lyd fra sig. Ved Karlsgårde Sø kigger vi efter ænder og skalleslugere, som nu er i flotte yngledragter. Tilmelding senest 4/2. Turleder: Søren Peder Nielsen (tlf. 40 87 58 82 / spnhjerting@gmail.com) og Kim Mogensen.

Marsk og forland omkring Vilslev ons. 24/2 kl. 8. P-pladsen ved Hovedbiblioteket, Nørregade 19 i Esbjerg, hjørnet af P-pladsen længst fra biblioteket. På denne tur fokuserer vi på vinterens spurvefugle. Vi leder efter lapværling, snespurv, bjerglærke, bjergirisk m. fl. uden dog at ignorere de andre fuglegrupper. Tilmelding senest 22/2. Turleder: Søren Peder Nielsen (tlf. 40 87 58 82 / spnhjerting@gmail.com) og Ole Hansen.

Ud i det blå tirs. 8/3 kl. 8. P-pladsen ved Hovedbiblioteket, Nørregade 19 i Esbjerg, hjørnet af p-pladsen længst fra biblioteket. Vi lader tilfældet råde og kører efter evt. spændende udmeldte fugle og rimelige vejrforhold. Tilmelding senest 6/3. Turledere: Søren Peder Nielsen (tlf. 40 87 58 82 / spnhjerting@gmail.com) og Ole Hansen.

Draved Skov og Ballum Sluse lør. 19/3 kl. 8. P-pladsen ved Hovedbiblioteket, Nørregade 19 i Esbjerg, hjørnet af p-pladsen længst fra biblioteket. Alternativt: Lige nord for Ribe kl. 08.30: P-pladsen over for Skovgrillen - Plantagevej 22. Vi oplever det spæde forår i den gamle naturskov, hvor spætternes trommen og skrig netop nu er på sit højeste. Derefter til Vadehavet, hvor der også vil være masser af liv. Turen arrangeres i samarbejde med NaturSydvest. Tilmelding senest 17/3. Turleder: Søren Peder Nielsen (tlf. 40 87 58 82 / spnhjerting@gmail.com) og Kim Mogensen.

Fanø lør. 16/4 kl. 8. P-pladsen ved Hovedbiblioteket, Nørregade 19 i Esbjerg, hjørnet af p-pladsen længst fra biblioteket. Alternativt: Nordby ved færgens ankomst 08.42 Vi besøger Fanø og lader os guide rundt af Kim Fischer, der kender øen og dens fugleliv som sin egen bukselomme. Kim har gennem adskillige årtier fulgt fuglelivet på Fanø næsten dagligt. Tidspunkter og pris er med forbehold for ændringer i sejlplan og billetpriser. Tilmelding senest 14/4. Turleder: Søren Peder Nielsen (tlf. 40 87 58 82 / spnhjerting@gmail.com) og Kim Fischer.

Lille Vildmose tirs. 26/4 kl. 7. P-pladsen ved Hovedbiblioteket, Nørregade 19 i Esbjerg, hjørnet af p-pladsen længst fra biblioteket. Lille Vildmose er langt fra Sydvestjylland, men er til gengæld et fantastisk naturområde med bl.a. ynglende kongeørn, som vi forventer at se. Havørnen yngler også på stedet. Efter at sphagnumgravningen er ophørt, dannes der spændende vådområder med mange forskellige fugle. Tilmelding senest 24/4. Turleder: Søren Peder Nielsen (tlf. 40 87 58 82 / spnhjerting@gmail.com) og Ole Hansen.

DOF Sønderjylland

Kontakt

Formand: Jørn Vinther Sørensen, Kongevej 64, 6100 Haderslev
74 53 17 20 / 20 80 39 16, jorn.vinther.sorensen(a)gmail.com

Ture: Karl Schlichter, Nørremark 36, 6230 Rødekro, Tlf: 74 66 13 96
E-mail: karl.schlichter@privat.dk

Panurus: E-mail: gaborgraehn@gmail.com

Se også nyheder og ture på www.dof-sj.dk samt i Panurus

MØDER

Årsmøde og generalforsamling søn. 7/2. HohenWarte syd for Højer-Siltoftvej 2. Som sædvanligt er årsmøde og generalforsamling opdelt i tre dele. Kl. 10 starter vi efter en hurtig kop kaffe med en gåtur til Vidåslusen, mens vi ser på fugle. Vi er tilbage på Hohenwarte kl. 12, hvor der serveres en let frokost. Kl. 13 følger årsmødet. Kl. 15 begynder generalforsamlingen, som bliver afholdt efter gældende regler. Det er muligt at deltage i alle dele af arrangementet eller kun i enkelte af dem. Hvis I ønsker at deltage i frokosten, skal I tilmelde jer til Jesper Leegaard (tlf. 25 65 86 90 / sortstork@gmail.com senest 29/1.) For nærmere oplysninger se årets sidste Panurus, eller kontakt formand Jørn Vinther Sørensen (tlf. 20 80 39 16 / jorn.vinther.sorensen@gmail.com).

Hvordan tager man bedre fuglebilleder? lør. 16/4 kl. 10-15.30. Fælleshave 1, 6100 Haderslev. Fotograferer du fugle og vil du gerne have noget inspiration og måske nogle nye idéer til din fotografering? Så kommer muligheden her – en hel dag, der handler om at fotografere fugle. Om formiddagen skal vi se en række forskellige fuglebilleder, og om eftermiddagen går vi til en nærliggende park og afprøver forskellige teknikker og diskuterer resultaterne. Pris: 50 kr. som betales kontant på dagen. Foredragsholder og instruktør: Leif Schack-Nielsen Tilmelding senest den 1/4 til Martin Liebermann på 67liebermann@gmail.com

TURE

Trillen, Sydals søn. 21/2 kl. 10-12. P-pladsen i skoven lige før Høruphav. Der ses normalt mange vintergæster såsom ænder, skalleslugere og svaner. Turleder: Gabor Graehn (tlf. 63 12 33 44)

Ketting Nor, Als søn. 6/3 kl. 10-12. Ved dæmningen over Noret. Gummistøvler anbefales. Om vinteren ses gerne stor og lille skallesluger, hvinænder m.m. Turleder: Lars Peter Hansen (tlf. 40 87 62 44)

Sandbjerg Sø tirs. 5/4 kl. 18.30. P-pladsen bag Sandbjerg Gods. Vi ser på søens ynglefugle især grågæs, ænder, lappedykkere og stor skallesluger og kikker specielt efter isfuglen. Turleder: Gert Fahlberg (tlf. 74 46 83 21)

Turen går til Hartsø lør. 9/4 kl. 10-14. P-pladsen ved udgikshuset. Der ses normalt mange rastende ænder, gæs og småfugle samt trækende rovfugle. Vi kigger på, hvad der er på engen og i luften. Turleder: Dennis Langholz (tlf. 27 52 72 44)

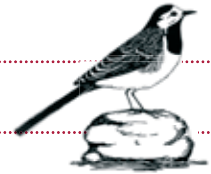
Augustenborg Slotspark tors. 14/4 kl.18.30. P-pladsen i skovens nordøstlige hjørne. Vi vil især gå efter parkens karakterfugle: huldue, ravn og korttået træløber. Turleder: Svend Ove Jensen (tlf. 21 60 02 56) Fredsmaj, Sønderskoven, Sønderborg ons. 20/4 kl.18.30 ved Fiskerhytten. Parkering: Vendepladsen på Hjort Lorenzens Vej. Stedet har udviklet sig ret positivt. En del gæs og ænder mm. Turleder: Svend Ove Jensen (tlf. 21 60 02 56)

Gelting Birk lør. 23/4 kl.10-14. Det er længe siden, vi har besøgt denne skønne store naturlokalitet, hvor der ses mange rastende og trækkede fugle – ikke mindst rovfugle. Ankomststedet afgøres af, hvordan vind og vejr er på denne dag. Der er 1½ times kørsel til stedet. Af hensyn til evt. samkørsel ønskes tilmelding til turlederen. Turleder: Dennis Langholz (tlf. 27 52 72 44/ dmlmariadm@Gmail.com)

RESERVATERNE

Forårsfugle og oprydning på Stormengene lør. 2/4 kl. 9-14. P-pladsen for enden af Stormengevej/Rimmevej ved Stormengene. Vi tager forskud på Fugleværnsfondens jubilæum med rengøring i reservatet og fuglekig i felten. Der er masser af forårsfugle, og der er masser af vinterskidt på Stormengene. Det er en god oplevelse at give naturen en hjælpende hånd med at fjerne skidt og skrammel, som i vinterens løb er skyllet i land. Vi sørger for affaldssække og ikke mindst en forfriskning og lidt godt til ganen. Fællestur for DOF-Sønderjylland og Fugleværnsfondens. Turleder: Jan Ravnborg, Martin Liebermann og Wilhelm Fabricius.

DOF Fyn

Kontakt

Formand: Henrik Kalckar Hansen, Norddalen 27, 5260 Odense S
Tlf. 30 70 90 38, E-mail: kalckar@webspeed.dk

Eskursionsudvalg

Michael Mosebo Jensen, Røjle Bygade 102, 5500 Middelfart
Tlf. 26 82 07 29, E-mail: mmj@doffyn.dk

Fuglestemmekursus foråret 2015. For alle interesserede. Kurset strækker sig fra marts til juni og indbefatter fem mødeaftener á godt to timer på hverdage, samt fem ekskursioner (hver ca. tre timer) i weekender. På kurset vil du med hjælp af en kompetent underviser få både teoretisk- og praktisk træning i ca. 50 danske fuglearter, så du bedre kan genkende fuglestemmerne efterfølgende. Mødeaftenerne bliver på Naturskolen Åløkkestedet i Tarup-Davinde kl. 19-21.30 og ekskursionerne bliver aftalt nærmere den første aften. Prisen for deltagelse er 875 kr. Max 20 deltagere. Tilmelding sker efter først-til-mølle princippet på e-mail til: (borge.lasmussen@gmail.com eller bomholt@ulbollemail.dk). Ved tilmelding får du svar på, om du har fået plads på kurset, hvorefter du indbetaler kursusafgiften. Kurset gennemføres ved min. 12 deltagere. Kursusledere: Børge Rasmussen og Niels Bomholt.
Dato for mødeaftener: 7/3, 29/3, 11/4, 23/5, 13/6.
Dato for ture: 12/3, 2/4, 16/4, 28/5, 18/6.

Du er inviteret til hyggelig fuglerejseaften

Er du til fugle – og naturrejser, så sæt et kryds i kalenderen og tilmeld dig gerne inden længe til fuglerejseaften. Vi byder velkommen klokken 18:00 og her vil vi præsentere dig for 2016 og nogle af vores rejser i 2017.

Vores rejser er for dig der gerne vil opleve spændende natur, kultur og samvær med andre, der er glade for at opleve fugle i deres rette element, nemlig under åben himmel. Vi bor på hyggelige hoteller, som giver mulighed for at gå på opdagelse, også hvis du vil opleve andet en smukke fugle.

Vi vil bl.a. præsentere rejser til Georgien, Spanien, Dubai, Florida, Grækenland, Holland, Portugal og Ecuador. Vi forventer at rejseaften afsluttes ved cirka 20:30 tiden.

Tilmeld dig venligst til Finn Williams på mail: fw@williams.dk eller ring 2022 1990.

Læs mere på williamsrejser.dk

Aarhus d. 18. marts

Kom klokken 18:00 til Balsalens Rum, Frederiksgade 12, Gården, 8000 Aarhus (Parkering i Magasin P hus) Vi serverer sandwich og har plads til 15 gæster.

Helsingør d. 6. april

Vi holder rejseaften i cafeen på Nyruhus klokken 18:00, Kongevejen 270, 3060 Espergærde. Vi har plads til 15 og der serveres en lækker ret til de fremmødte.

MØDER

Caféaften om efteråret på Dovns Klint ons. 9/3 kl. 19-21:30. Høloftet, Naturskolen, Hudevad Byvej 20, Årslev. Ella Mikkelsen vil denne aften berette om en årrække af fine efterårssæsoner på Dovns Klint i ord og billeder. Det er blevet til mange spændende observationer på Sydlangelands yderste spids.

TURE

Begyndertur til Stige Ø søn. 7/2 kl. 9-12. Afhængig af vinterens beskaffenhed kan der forventes mange fugle på denne tur - og for det meste kan man komme tæt på mange af dem, især andefuglene og kigge på kendetegnene. Tilmeld dig til turleder Dieter Maaszen (tlf. 66 16 68 61) og hør nærmere om, hvor I skal mødes.

Begyndertur til Ølund og Firtalsstrand søn. 6/3 kl. 9-12. P-pladsen ved Ølund. Tilmelding til turleder Dieter Maaszen på dm@privat.dk. Der er forårsfugle i luften og på vandet - og de kan ses fint fra de to fugletårne, som vi besøger på denne tur. Fin mulighed for diverse ænder, lappedykkere og rovfugle.

Monnet søn. 13/3. Så er det tid til den traditionelle forårstur til Tåsinges store naturattraktion med muligheder for vandrefalk, fjeldvåge, blå kærhøg, ænder, gæs og svaner samt diverse rastende spurvefugle. Tilmelding til turleder, som vil melde nærmere om mødetid og -sted. Turleder: Poul Rasmussen på (tlf. 23 24 56 13)

Weekendtur til Sønderjylland fre. 8/4. Så er der lagt i ovnen til en rigtig Sønderjyllandsrundtur med besøg i hele området fra Draved Skov, Kongens Mose og over til Saltvandssøen samt et smut ned i Tyskland med Rickellsbüller Koog og Gotteskoog. Det hele løber af stabelen med to overnatninger og selvsagt masser af fugle: 4 spættearter, blåhals, rørdrum, fyrremejse, traner. Ring til turlederne, og hør nærmere om tider, priser mm. Turledere: Niels Bomholt (tlf. 23 22 96 73) og Lilly Sørensen (62 24 19 59)

Træktur til Horseklint søn. 17/4. Dette er et rigtigt godt tidspunkt til mange fugle over Horseklint - især småfugle, men måske også en fiskeørn, rørhøgen og dværgfalk. Ring til turleder Ivan Seier Beck og hør nærmere om mødetid og -sted.

RESERVATERNE

Forårsfugle på Sydlangeland - Åbent Hus i tårnet søn. 6/3 kl. 10-12. P-pladsen i svinget ved Gulstavvej, syd for Bagenkop. Vi står klar i fugletårnet med kikkerters og teleskoper samt hjælp til artsbestemmelse af fuglene i Gulstav Mose - og skov. Bliver det for koldt, går vi en lille tur ned til kysten, hvor der på denne årstid kan ligge mange smukke havlitter. Turleder: Fugleværnsfondens arbejdsgruppe på Sydlangeland.

Forårstur ved Tryggelev Nor søn. 6/3 kl. 13-15. P-pladsen ved Tryggelev Nor. Tryggelev Nor er kendt for sine mange gråstrubede lappedykkere, og der samles mange dyk- og svømmeænder i noret på denne tid. Guf for havørne, som ofte kan opleves i området. Vibe og lærke er også ankommet. Turleder: Fugleværnsfondens arbejdsgruppe på Sydlangeland.

En vandrefalk hun har slået en due
Foto: John Larsen.

Storstrøm

DOF Storstrøm

Kontakt

Michael Thelander, Løjtoftevej 175, 4900 Nakskov, Tlf. 54 92 83 46
E-mail: m.thelander@post.tele.dk
Se mere på hjemmesiden: www.dof-storstroem.dk

MØDER

Foredrag med Klaus Malling Olsen: "Tvillinger". Avnø Naturcenter kl. 19. Dato er ikke endelig fastlagt, men arrangementet afholdes på en hverdag i uge 11. Læs mere på DOF Storstrøms hjemmeside. Kontakt: Bente Larsen (tlf. 24 61 66 26)

Generalforsamling i DOF Storstrøm ons. 24/2 kl. 19-22. Hollænderhaven, Fuglebakken 3, 4760 Vordingborg. Se mere på DOF Storstrøms hjemmeside

Tirsdagsmøder i Allerslev kl. 19. Allerslev gl. Skole, Enghavevej 2b, Allerslev. Holger Jensen (tlf. 55 99 63 45)
1/3: Mads Elley - Oplevelser i Cambodia

Torsdagsmøder i Nykøbing F. kl. 19-22. Fjordskolen Fjordvej 46. Ungdomsskolens lokaler i kælderens.

4/2: Steen Herup fortæller og viser billeder, om turer til Ungarn og Portugal.

3/3: Gert Jeppesen fortæller og viser billeder fra Spanien - især om gribbe.

Vel mødt fra gruppen omkring torsdags møderne: Asbjørn - Birte og Freddy og Benny. Kontakt: Benny (tlf. 25 14 39 39)

På tur med DOF Travel

Fuglerejser med indhold

Se de mange tilbud på vores hjemmeside:

www.doftravel.dk

Fuglerejser over hele verden med kvalificerede og erfarne ledere

TURE

Fuglestemmeture i Haslev 5/4 kl. 19. P-pladsen mellem kirken og biblioteket. Vi går via kirkegården ud til fugletårnet i Skoleengen og retur til kirken. Der behøves ingen forkundskaber. Alle er velkommen. Turlleder: Leif Tureby (tlf. 56 31 60 95) Turen gentages alle tirsdage i april, maj og juni.

Borreby Mose lør. 16/4 kl. 8. Lille P-plads i Borreby Mose, evt. samkørsel fra Rådmandshaven Næstved kl. 07.15. Vi får set mange arter vade fugle, de fleste svømmeænder og rørhøgeparret er sikkert også på plads. Varighed 4-6 timer. Turlleder: Bent Rung Nielsen (tlf. 30 88 97 52)

RESERVATERNE

Ørnens Dag ved Nyord Enge søn. 28/2 kl. 10-13. Fugletårnet på Nyord, ca. 1 km efter broen fra Møn til Nyord. Fugleværnsfondens arbejdsgruppe ved Nyord står også i år klar i tårnet med teleskoper og vil med glæde fremvise en havørn eller to - det slår aldrig fejl! Dagen byder sikkert også på en vandrefalk og lidt blå kærhøge. Turlleder: Fugleværnsfondens arbejdsgruppe ved Nyord og naturvejleder Allan Gudio Nielsen.

Ravnstrup Sø - fuglekassedag med bål og pandekager søn. 6/3 kl. 10-13. Familiedag ved Ravnstrup Sø, hvor vi går en tur og spejder efter forårstegn blandt fugle og blomster. Måske hører vi den gråstrubede lappedykker og vandriksen kappes om at lyde mest som stukne grise, og vi prøver at fange nogen af de smådyr, som fuglene jager under vandet. Bagefter bygger vi fuglekasser, bager pandekager og brygger cowboykaffe. Mødested: P-pladsen v. Ålehusvej (ved indkørslen til nr. 12).

Tur til Hyllekrog søn. 28/2 kl. 10-14. P-pladsen ved foden af Hyllekrogtangen, for enden af Lyttesholmvej, 4970 Rødby (øst for sommerhusene). I samarbejde med lodsejerne, Fugleværnsfonden og Naturstyrelsen Storstrøm, arrangerer naturvejledningen i Lolland Kommune og Lyttesholm Naturcenter en tur til Hyllekrog, inden tangen lukkes for offentligheden i ynglesæsonen. Vi holder pause og frokost i "Ninas Hus", som er et gammelt fiskerhus på tangen, der ejes af Fugleværnsfonden, og vi besøger Naturstyrelsens udstilling i fyrtårnet. Turlængde til fyret og retur ca. 7,5 km (til spidsen og retur godt 11 km). Turlleder: Naturvejleder Uffe Nielsen. Deltagegebyr: 20 kr. pr. voksen

Saksfjed - forårstræk tor. 31/3 kl. 10-13. P-pladsen ved foden af Hyllekrogtangen. Hyllekrog og Saksfjed området byder ikke kun på et spændende fugletræk om efteråret. Om foråret er der i høj grad også noget at komme efter. På denne tid af året kulminerer ederfugletrækket, og det er også nu, der er gode chancer for at se indtrækkende rovfugle. Turlleder: Naturvejleder Allan Gudio Nielsen.

Hør lærkesang fra fugletårnet på Nyord Enge søn. 3/4 kl. 10-13. Fugletårnet på Nyord, ca. 1 km efter broen fra Møn til Nyord. Vi står endnu engang parat med kikkerter og teleskoper samt hjælp til artsbestemmelse af årstidens fugle. Turlleder: Fugleværnsfondens arbejdsgruppe ved Nyord.

Ravnstrup Sø - forårskor og blomsterflor søn. 10/4 kl. 13-15. P-pladsen v. Ålehusvej (ved indkørslen til nr. 12). Vi lytter efter frøer og skrubtudser på det lave vand inderst i rørskoven. Under alle omstændigheder er en række sangfugle på plads, og vi indprenter os deres stemmer og nyder skovbundens vårflor med bl.a. den sjældne skælrod, der blomstrer just nu i april. Hvis vi er heldige, spiller rørhøgen skyhøjt over vore hoveder. Turlleder: Henrik Wejdling.

Ravnstrup Sø - fuglestemmeaften for alle man. 25/4 kl. 19-21. P-pladsen v. Ålehusvej (ved indkørslen til nr. 12). Fuglestemmer skal høres i naturen - ellers lærer man dem aldrig. Denne - og fire mandagsaftener i maj - går vi turen ud til det fjerneste fugleskjul ved søens bred og tilbage igen, mens vi igen og igen repeterer de mange fuglestemmer, vi møder. I løbet af foråret bliver der chance for at få de første halvt hundrede fuglestemmer ind under huden - og så, på 'Fuglenes Dag' den 29/5, bliver der chance for en repetition. Turen gentages den 2/5, 9/5, 16/5 og 23/5. Turlleder: Henrik Wejdling og naturvejleder Allan Gudio Nielsen.

Vestsjælland

LOKAL

DOF Vestsjælland

Kontakt

Formand: Lasse Braae, Sophievej 10, 4581 Rørvig
Tlf. 28 90 10 82, E-mail: lassebraae@hotmail.com

Ture: Kirsten Laursen & Henrik Baark, Tlf. 57 82 02 30
E-mail: mosterlaura@mail.dk

www.dof-vestsjælland.dk

MØDER

Fuglestemmekursus i din lokalafdeling tirs. 8/3 kl. 19-21. Sorø Kultur- & Fritidscenter, Frederiksvej 27, 4180 Sorø, kl. 19-21. Vi udbyder fuglestemmekursus for alle interesserede medlemmer. Kurset strækker sig fra marts til maj og indbefatter otte mødeaftener á to timer på tirsdage, samt fire ekskursioner (hver ca. tre timer) i weekender. På kurset vil du med hjælp af en kompetent underviser få både teoretisk og praktisk træning i ca. 50 danske fuglearter, så du bedre kan genkende fuglestemmerne efterfølgende. Ekskursioner bliver aftalt nærmere den første aften. Prisen for deltagelse er 875 kr. Max 20 deltagere. Tilmelding sker efter først-til-mølle princippet på e-mail (jaki@sceu.dk). Ved tilmelding får du svar på, om du har fået plads på kurset, hvorefter du indbetaler kursusafgiften. Kurset gennemføres ved min. 12 deltagere. Kursusleder: Jan Kiel (e-mail: jaki@sceu.dk). Dato for mødeaftener (tirsdage): **8/3, 15/3, 29/3, 5/4, 3/5, 10/5, 17/5, 24/5** Dato for ekskursioner (lørdage): **19/3, 9/4, 14/5, 28/5**, (ret til ændringer forbeholdes)

Generalforsamling søn. 7/2 kl. 14. Ugerløse Forsamlingshus. Hovedgaden 2, 4350 Ugerløse. Vi serverer kaffe, øl og vand. Dagsorden ifølge vedtægterne. Se www.dof-vestsjælland.dk >Hvem er vi> Generalforsamling. Forslag fra medlemmerne skal fremsendes tre uger før mødets afholdelse. Den samlede dagsorden med indkomne forslag offentliggøres på hjemmesiden senest to uger før.

Foredrag. Fugleperspektiv på Holbæk tors. 11/2 kl. 19-21.30. Holbæk Bibliotek, Lille Sal, Nygade 9-13. Vi indbyder til åbent møde om behovet for en naturplan for Holbæk Kommune. Henrik Wejdling, fra DOFs Hovedbestyrelse, redegør for de muligheder der er for at gavne fuglenes sag yderligere. Kontaktpersoner: Ole Hinz (tlf. 20 22 20 77) og Eva Nielsen (tlf. 40 28 17 65)

TURE

Rovfugletur søn. 7/2 kl. 10-14. Vi mødes på P-pladsen over for Bromølle Kro. Herfra kører vi rundt til gode rovfuglelokaliteter som Skarresø, Lille Åmose og Tissø. Turlleder: Gerth Nielsen (tlf. 24 98 34 66). Turen gentages: **6/3** og **3/4**

Skælskørområdet søn. 14/2 kl. 10. Nedkørslen til campingpladsen ved Skælskø Nor. Vi ser på rastende fugle ved Noret og Fjorden. Der køres evt. til andre lokaliteter, hvor der er mulighed for blå kærhøg, fjeldvåge, havørn, diverse gæs og svaner. Turlleder: Anders Jakobsen (tlf. 40 33 66 41).

Eskebjerg Vesterlyng søn. 14/2 kl. 10. P-pladsen på Lyngvej ved Marskoven. Vi går langs stranden og ser efter bjerglærke og snespurv. Turlleder: Gerth Nielsen (tlf. 24 98 34 66)

Skarresø rundt lør. 20/2 kl.10-15. P-pladsen ved Skarresø Campingplads. En vandretur på ca. 13 km hvor vi ser på hvad der rører sig i naturen med blomster, træer, buske og fuglestemmer, når den tid kommer. Turleder: Gerth Nielsen (tlf. 24 98 34 66)

Ørnens Dag ved Tissø søn. 28/2 kl. 10-14. Fugledegård, Bakkendrupvej 28, 4480 Store Fuglede. Her vil der være erfarne guider fra DOF til stede, som viser og fortæller om fuglene ved søen, hvor de lokale havørne meget ofte lader sig se. Desuden arrangeres der et antal ture i egne biler i løbet af dagen for at finde egnens ørne, glenter og andre spændende fugle. Støtteforeningen – Naturpark Åmosen sælger kaffe mm. Natur & Ungdom Tissø laver arrangementer for børn. Kontaktperson: Jens Boesen (tlf. 40 31 12 62/jens@boesen.org)

Medlemsmøde i Sorø man. 29/2 kl. 19-21.30. Værkerne, Frederiksvej 27, 4180 Sorø. Kom og hør nærmere, og vær med til at komme med forslag til nye aktiviteter. Medbring gerne billeder, en video eller blot en god historie. Kontaktperson: Rolf Lehrmann (tlf. 30 4570 35/rolf.lehrmann@gmail.com)

Foredrag om Svalbard ons. 2/3 kl. 19-21.30. Holbæk Bibliotek, Store sal, Nygade 9-13, 4300 Holbæk. Biolog, Christian Glahder, har besøgt Svalbard omkring 10 gange som turistguide. Desuden har han gennemført studier af kortnæbbet gås deroppe. Arrangeres i samarbejde med Nordvestsjællands Naturhistoriske Forening. Kontaktpersoner: Ole Bennike (tlf. 51 18 03 07) og Kirsten Laursen (tlf. 61 30 20 53)

Seniortur til Tamosen og Hørhaven ved Tystrup Sø tors. 10/3 kl. 11-15. P-pladsen over for Sorø Golfklub, Suserupvej 14. Vi går ned til fugleskijulet, hvor vi holder en pause og observerer hvilke fugle, der raster i de 3 tørvegrave neden for fugleskijulet. Vi fortsætter i vores egne biler til Hørhaven ved Vinstrup, hvor vi spiser vores medbragte madpakke og får kaffe/the og Gittes hjemmebagte boller på Hørhavegård. Pris: 50 kr. Efter frokosten går vi ud i området og spejder efter de store vingefang. Af hensyn til bestilling af kaffe/the på Hørhavegård, skal der ske tilmelding til turlederne: Henrik Baark (tlf. 57 82 02 30) eller Kirsten Laursen (tlf. 61 30 20 53/mosterlaura@mail.dk)

Borreby Mose søn. 13/3 kl. 10. Borreby Gods ved laden. De første forårsbedudere er nu ankommet til mosen. Vi kigger bl.a. efter stor kobbersnepe, klyde, præstekrave, samt diverse ænder, gæs og svaner. Turleder: Anders Jakobsen (tlf. 40 33 66 41)

Slagelse Lystskov søn. 13/3 kl. 10-12. P-pladsen ved Arnehavehus, Skovvejen 85 Slagelse. Vi leder efter de første syngende ynglefugle, der er også stadig vintergæster. Turens terræn er ujævnt, og fornuftigt fodtøj er nødvendigt. Skoven har mindre søer og en varieret type landskab, som giver mulighed for spætter, mejser og drosler. Det er gratis, og man kan deltage, uanset om man er medlem af DOF. Turleder Jette Hallig (tlf. 20 67 58 50)

Skarresø rundt lør. 19/3 kl.10-15. P-pladsen ved Skarresø Campingplads. En vandretur på ca. 13 km hvor vi ser på hvad der rører sig i naturen med blomster træer og buske og fuglestemmer når den tid kommer. Turleder: Gerth Nielsen (tlf. 24 98 34 66)

Halseby sø lør. 19/3 kl. 10-12. P-pladsen til Tårnborgh Kirke Marsk Stigs Vej 45 Korsør. Herfra går vi gennem mosen og ser efter rastende gæs, ænder, vadefugle og rovfugle. Vi går også til Korsør Nor undervejs. Turen kræver vandtæt fodtøj. Vi kigger på rørskoven, om der er sangfugle og hejrer. Der bør være lappedykker og drosler, og skeand, røddeb og storspove, hvis vi er heldige. Deltagelse er gratis også for andre end DOF-medlemmer. Turleder Jette Hallig (tlf. 20 67 58 50)

Atlasmøde søn. 3/4 kl. 10-15. Fugledegård, Bakkendrupvej 28, 4480 Store Fuglede. Tredje sæson af Atlas III er i fuld gang. Derfor afholder vi et Atlasmøde på Fugledegård ved Tissø. Der vil være opsamling på første halvdel af projektet, kort gennemgang af særligt udvalgte arter, diskussioner om, hvordan vi kommer bedst muligt i mål med projektet i vores lokalafdeling samt rig mulighed for at stille spørgsmål til alle dele af Atlas-projektet. Mødet henvender sig både til medlemmer, som allerede deltager i Atlas III og til medlemmer, som endnu ikke er kommet i gang, men gerne vil høre mere om, hvordan man kan være med. Lokalafdelingen giver smørrebrød med en øl eller en vand til, så tilmelding er nødvendig til jaki@sceu.dk, senest 29/3. Hold så øje med opdateringer på vores hjemmeside dofvestsjaelland.dk, på Facebook og i nyhedsbrevene fra bestyrelsen.

Fuglestemmetur i Haslev tirs. 5/4 kl. 19. P-pladsen mellem kirken og biblioteket. Vi går via kirkegården ud til fugletårnet i Skoleengen og retur til kirken. Alle er velkomne. Turleder: Leif Tureby (tlf. 56 31 60 95). Turen gentages alle tirsdag i april, maj og juni.

Ulkerup Overdrev og Skov lør. 9/4 kl. 7-10. P-pladsen ved Mantzhøj. Turen begynder på overdrevet. Har grågåsen allerede fået gæslinger? Ser vi de første svaler? Efter ca. en time er vi tilbage ved start, hvor nye kan slutte sig til, og vi går ind i skoven, hilser på natuglen i sit stamtræ og ser efter raven ved sin rede. Efter kaffepause i Ulkerup Landsby fortsætter vi til havørnens revir, hvor parret måske nu atter har indfundet sig? Sidste år fik de deres første unge på vingerne. Turleder: Peter Torp (tlf. 30 25 08 12).

Flasken og Vejlen ved Reersø lør. 9/4 kl.10-14. Vi mødes ved Kalundborg Vandrerhjem og fordeler os i bilerne. Herfra kører vi til fugletårnet ved Flasken hvor der er mulighed for at støde til kl. 10.30. Både ved Flasken og i Vejlen som vi derefter kører til, er der på denne årstid en mængde ænder, gæs og andre vandfugle. Turledere: Else Marie Jespersen og Birger Prehn (tlf. 21 92 61 15/elsemariejespersen@gmail.com)

Borreby Mose søn. 10/4 kl. 10. Borreby Gods ved laden. Vi lytter til de første fuglestemmer ved godset. Herfra går vi til den nærliggende mose, hvor vi kigger efter rørhøg, stor kobbersnepe, klyde, brushane, atling-, knarand, skægmejse m.fl. Turleder: Anders Jakobsen (tlf. 40 33 66 41)

Skarresø rundt lør. 16/4 kl.10-15. P-pladsen ved Skarresø Campingplads. En vandretur på ca. 13 km hvor vi ser på hvad der rører sig i naturen med blomster træer, buske og fuglestemmer når den tid kommer. Turleder: Gerth Nielsen (tlf. 24 98 34 66)

Seniortur til Agersø tors. 28/4 kl. 9.45. Stignæs Færgehavn. Vi mødes kl. 9.45 og tager færgen til Agersø. På havnen på Agersø vil traktorbussen hente os og køre rundt til de gode fuglelokaliteter på øen. Denne gang bliver der fokus på den nordlige del af øen. Hans Ulrik Skotte Møller vil, hvis vejret tillader det, vise os ringmærkning på Krebsgården. Der er mange ynglende vadefugle, og Agersø er en god trækfuglelokalitet, så der vil sikkert dukke noget spændende op. Vi spiser frokosten på Agersø Kro. Kl. 15:30 sejler vi retur fra Agersø og forventer, at turen slutter ca. kl. 16 i Stignæs Færgehavn. Der er begrænset deltagerantal, så det kører efter først-til-mølle-principet. Pris: 275 kr. som dækker færge, traktorbus og frokost på kroen. I betaler selv drikkevarer på kroen. Tilmelding til: mosterlaura@mail.dk/ 61 302 053 Turledere: Henrik Baark og Kirsten Laursen.

Bornholm LOKAL

DOF Bornholm

Kontakt

Formand: Carsten Andersen, Bagå 1, 3790 Hasle
Tlf. 56 96 22 40, bornholm@dof.dk

Lokalbladet "Gaddisj"n

E-mail: lclemme@mail.dk www.dof-bornholm.dk

MØDER

Generalforsamling tors. 25/2 kl. 19. Bornholms Centralbibliotek i Rønne. Dagsorden ifølge vedtægterne. Ben Woodhams, Jens Christensen og Mogens T. Kofod vil fortælle om deres tur til Estland efter mødet.

Årets naturoplevelser tirs. 5/4 kl. 19. NaturBornholm. Kom og hør, hvad naturforeningerne har at byde på af spændende oplevelser fra året, der gik. I samarbejde med Naturhistorisk Forening, Svampevennerne og Stenklubben.

TURE

Månedstur søn. 7/2 kl. 10. Ved stakitfabrikken/trinbrættet Kolde Kilde (vejrydset Segenvej/Almindingsvej i Almindingen). Den første søndag i hver måned mødes vi midt på Bornholm. Vi samkører i private biler til interessante lokaliteter på hele Bornholm – og vender tilbage til udgangspunktet efter 2 til 3 timer afhængig af, hvad vi finder af fugle. Turleder: Eilif Bendtsen (tlf. 23 48 80 04).

Forårstur til Dueodde lør. 26/3 kl. 9-12. P-pladsen for enden af Fyrvejen. Tag med på en tur til en af efterårets klassiske lokaliteter – om foråret! Dueodde er en lidt overset forårslokalitet. Det vil vi forhåbentlig råde bod på med denne spændende tur. Det kunne være vi var heldige med nogle traner og våger. Når vi spejder ud over havet, er lommer og ænder – såvel trækkende som rastende – en anden oplevelse vi vil kunne få. Ved strandlagunen er de store præstekraver sandsynligvis allerede til stede i pænt tal og suppleres måske af andre sjove vade fugle. Nogle af årets første vipstjerter må vi også møde en del af, lige som engpiber og sanglærke har travlt med at afstikke territorier mellem de lyngbevoksede klitter Turledere: Carsten Andersen (tlf. 23 44 02 56) og Niels Erik Johansen.

Svartingedalen søn. 17/4 kl. 9. Ved rensningsanlægget på Simblegårdsvej ca. 500 m fra Svalhøj. DOF's tur i Svartingedalen vil denne gang begynde fra Simblegårdsvej, hvorfra vi går op langs Baggeå i retning mod Aahalsegård. Klippedalen kan være ret fugtig om foråret, så vandtæt fodtøj anbefales. Svartingedalen rummer om foråret sprækkedalenes karakteristiske fugle og hvem ved, måske hører vi også forårets første løvsanger. Vegetationen i dalen fremviser hvert forår en stor og varieret forårspragt med diverse anemoner, bingelurt og lærkespore. Turledere: Karsten Rasmussen (tlf. 56 96 52 27) og Niels Erik Johansen (tlf. 30 48 67 46).

Nordsjælland

LOKAL

DOF Nordsjælland

Du kan læse om alle DOF Nordsjællands ture og møder på hjemmesiden: www.dofnordsj.dk.

Klik på fanebladet "Ture og Møder" øverst på siden så får du det bedste overblik.

Hvis du har spørgsmål kan du kontakte Luise Ekberg på e-mail luise.ekberg@dofnordsj.dk eller tlf. 20 28 72 73.

RESERVATERNE

Formiddagsfugleture ved Nivå ons. 30/3 kl. 10.30-13.30. Nivå togstation. Vi følger årets gang ved Nivå og lytter til sang og kald fra de fugle, som lever i Nivås varierede natur. Turen er for alle, som ønsker at lære lidt mere om vores hjemlige fugle og det spændende dyre- og planteliv. Turleder: Naturvejleder Allan Gudio Nielsen (tlf. 20 89 09 09).

Åbent Hus i Nivå Bugt Strandenge søn. 10/4 kl. 10-13. Fugletårnet ved Nivå Bugt Strandenge. På denne årstid er bugten typisk præget af mange gravænder, ederfugle og andre ande- og vade fugle. Der er også mulighed for trækkende rovfugle. Turleder: Fugleværnsfondens arbejdsgruppe er til stede på tangen med kikkerter og teleskoper.

Formiddagsfugleture ved Nivå ons. 27/4 kl. 10.30-13.30. Nivå togstation. Vi følger årets gang ved Nivå og lytter til sang og kald fra de fugle, som lever her. Turen er for alle, som ønsker at lære lidt mere om vores hjemlige fugle, dyre- og planteliv. Turleder: Naturvejleder Allan Gudio Nielsen (tlf. 20 89 09 09).

Pip på Askov Højskole

I samarbejde med ornitolog Klaus Malling og leder af Vadehavscentret Klaus Melbye

Klaus Malling

Klaus Melbye

Mærk vingesuset fra naturens fascinerende skabninger
Nyd store oplevelser i det fri og spændende foredrag på kurset "Fugle i Naturen"

Fugle i naturen: 5. juni – 11. juni og 24. sept – 30. sept 2016

ASKOV HØJSKOLE

Askov Højskole · Maltvej 1 · 6600 Vejen · Tel.: 7696 1800
· info@askov-hojnskole.dk · www.askov-hojnskole.dk

DOF København

Vesterbrogade 140, 1620 København V., kbh@dof.dk, www.dofkbh.dk

Fugleture for DOF Københavns medlemmer arrangeres af DOF Travel, Seniorudvalget, Køgegruppen og Roskildegruppen. DOF Travels rejser er annonceret andetsteds i bladet, mens de resterende ture er annonceret nedenfor. Alle ture kan ligeledes ses på vores hjemmeside, www.dofkbh.dk. Alle ture er gratis medmindre andet er angivet.

Betaling af turene

DOF Travel Københavnsafdelingen. Dansk Ornitologisk Forening Vesterbrogade 140A, 1. sal, 1620 København V., Giro 807 3333 E-mail: travel@dof.dk. www.doftravel.dk

Tirsdagsvagtens kontaktoplysninger

Træffetid: Hver tirsdag fra kl. 18.30-20.00, Tlf. 33 28 38 00

For betaling af ture arrangeret af seniorer eller de lokale grupper, se særskilt rubrik.

MØDER

2 Fuglestemmekurser i din lokalafdeling. DOF København udbyder i foråret 2016 fuglestemmekursus for alle interesserede. Kurset strækker sig fra februar til maj og omfatter otte mødeaftener á to timer på hverdage, samt fire ekskursioner (hver ca. tre timer) i weekender. På grund af stor tilmelding bliver der 2 sideløbende kurser, tirsdag og torsdag. På kurset vil du med hjælp af en kompetent kursusleder få både teoretisk og praktisk træning af ca. 50 danske fuglearter, så du er rustet til på egen hånd at genkende fuglestemmerne. Mødeaftenerne bliver på Syvstjerneskolens Skovløbergangen 1, 3500 Værløse, kl. 18:30, og ekskursionerne bliver aftalt nærmere den første aften. Prisen for deltagelse er 875 kr. Max 20 deltagere. Tilmelding sker efter først-til-mølle princippet på e-mail: lars.fugle@gmail.com. Oplys: Navn, adresse og mobilnummer og hvilken dag du vil deltage. Ved tilmelding får du svar på, om du har fået plads på kurset, hvorefter du indbetaler kursusafgiften. Kurset gennemføres ved min. 12 deltagere. Kursusleder: Lars Jensen. Dato for mødeaftener: Tirsdag: **23/2 - 1/3 - 8/3 - 15/3 - 29/3 - 5/4 - 12/4 - 26/4** Torsdag: **25/2 - 3/3 - 10/3 - 17/3 - 31/3 - 7/4 - 14/4 - 28/4**

Foredrag i Fuglenes Hus 3/3 kl. 19.30. Fototeknik. Klaus Dichmann fortæller om, hvordan man tager det perfekte fuglefoto. Ledsaftet af egne fotos og beretninger om ugler, tjur, urfugl, biædere m.m. Generalforsamling Fuglenes hus 17/3 kl. 19.30. Dagsorden i.h.t. vedtægterne. Forslag der ønskes behandlet skal fremsendes til bestyrelsen senest 15/2. Efter generalforsamlingen vil hovedbestyrelsesmedlem og leder af Projekt ørn, Kim Skelmoser, fortælle om sit arbejde med ringmærkning af vore ørne og deres aktuelle status. På gensyn - bestyrelsen.

Foredrag ved Niels Krabbe 4/4 19.30 i Fuglenes hus. Hør vores verdensberømte ekspert i Sydamerikas fugle, forfatteren til Birds of the High Andes, fortælle om sit eventyrlige liv, om samarbejdet med Jon Fjeldså og hvordan man opdager nye fuglearter.

Ture

Jægersborg Dyrehave søn. 7/2 kl. 9-12. Strandmøllekroen. Vi går en tur langs Mølleåen hvor vi kan forvente vandstær og isfugl, ligesom mange småfugle bl.a. grønsisken. Turleder: Jan Nielsen (tlf. 40 58 24 46).

Hellebæk lør. 13/2 kl. 10-13. P-plads på Hellebækvej ved Materielgården. Vi tilbringer nogle timer i nærheden af avlsgården hvor vi blandt andet kikker efter årets første trækkende rovfugle som musvåger, spurvehøge og evt. duehøg og havørn. Turen er velegnet for begyndere. Turleder: Finn Ennemark (tlf. 40 45 74 44).

Alsønderup Enge lør. 20/2 kl. 9.30-12. P-pladsen i Nejede Vesterskov. I skoven vintergæster som korsnæb og kvækerfinker. Andefugle på engene hvis isfrit. Mulighed for havørn, musvåge og fjeldvåge. Turleder: Alex Rosendal (tlf. 24 45 37 50).

Gilbjerg Hoved og evt. Gilleleje Havn søn. 21/2 kl. 9-13. P-pladsen ved landevejen neden for Gilbjergstenen. På havet ande- og mågefugle samt mulighed for alkefugle og lommer. I havnen ses mange rastende måger, undertiden også gråmåge og ride. Turleder: Eric Schaumburg (tlf. 40 20 09 65).

Kystagerparken tirs. 23/2 kl. 10-12. P-pladsen ved Åmarken station. Mulighed for trækkende sanglærker, småfugle i parken samt lappedykkere og andefugle i Kalveboderne. Turleder: John Speich (tlf. 20 41 96 58).

Utterslev Mose lør. 27/2 kl. 9-12. Hjørnet af Pilesvinget/Åkandevej. På turen mosen rundt ser vi efter overvintrende andefugle m.m. Mulighed for de første syngende stære. Turleder: Nikolaj Noel Christensen (tlf. 40 58 39 78).

Ølsemagle Revle søn. 28/2 kl. 9.30-13. P-pladsen ved kiosken på dæmningen. Mærk suset fra foråret. De første klyder, præstekraver og syngende sanglærker. Evt. mosehornugle. Turleder: Frands E Jensen (tlf. 22 75 40 64).

Botanisk Have og Østre Anlæg søn. 6/3 kl. 10-12. Indgangen ved Gothersgade/Nørre Voldgade. Vi ser og lytter efter de første sangfugle. På vandet ænder, rørhøns og måske en tidlig sumpskilpadde. God mulighed for halemejse, fuglekonge, stor flagspætte, dompap og måske spurvehøg og kernebidere. Turledere: Christian W Christiansen (tlf. 28 30 44 96) og Troels M Krogh (tlf. 30 20 91 17).

Sumpmejse
Foto: John Larsen.

Repræsentantskabsmøde

DOF's forårsrepræsentantskabsmøde finder sted i dagene 16. - 17. april 2016 på Nymindegab Kro, Nørre Nebel.

Dagsordenforslag skal være repræsentantskabets forretningsudvalg i hænde senest 4 uger før mødet.

Eventuelle spørgsmål rettes til Sonja Rouf i Fuglenes Hus - sonja.rouf@dof.dk eller tlf. 33 28 38 26.

Gilbjerg Hoved og evt. Gilleleje Havn søn. 13/3 kl. 8-12. P-pladsen ved landevejen neden for Gilbjergstenen. Mulighed for forårstræk af små- og rovfugle samt alkefugle og lommer over havet. Evt. besøges havnen hvor der ses mange rastende måger, under tiden også gråmåge og ride. Turlleder: Vicky Knudsen (tlf. 6029 6986).

Utterslev Mose lør. 19/3 kl. 9-12. Hjørnet af Pilesvinget og Åkandevej. Gæssene og lappedykkerne er på plads og måske hører vi en tidlig gransanger, skægmejer og de første musvåger på træk. Turlleder: Nikolaj Noel Christensen (tlf. 4058 3978).

Utterslev Mose søn. 20/3 kl. 9-12. Hjørnet af Brønshøj Kirkevej og Pilesvinget. Gæssene og lappedykkerne er på plads og måske hører vi en tidlig gransanger og ser de første musvåger på træk. Turlleder: Vicky Knudsen (tlf. 6029 6986).

Bolund Holm i Roskilde Fjord tirs. 22/3 kl. 9-12. P-pladsen på A6 over for Lille Valbyvej. Vi går Bolund rundt og en tur rundt om Lille Valby, hvis tiden tillader det, og ser hvad årstiden kan byde på. Der kan være sumpet. Turlleder: Arne Volf (tlf. 2163 7567).

Hellebæk fre. 25/3 kl. 9-12. P-plads på Hellebækvej ved Materialgården. I skoven forventes mange småfugle evt. ravn, sortspætte og duehøg. Mulighed for trækkende musvåger, spurvehøge og med lidt held den første fiskeørn. Turlleder: Frands E Jensen (tlf. 2275 4064).

Søndermarken søn. 3/4 kl. 10-12. Hjørnet af Ny Carlsberg Vej og Valby Langgade. Vi skal lære- og lytte til de tidlige sangfugle, inden alle trækfuglene fra Afrika kommer og blander sig i koret. God mulighed for munk, gransanger, rødhals, gærdesmutte, bogfinke, grønrisk og stær og måske stor flagspætte, drosler og overflyvende rovfugle. Turlleder: Troels M Krogh (tlf. 3020 9117).

Ølsemagle Revle søn. 3/4 kl. 9-12. P-pladsen ved Kiosken på Dæmningen. Foråret er godt i gang og fiskeørn, vadefugle og andefugle er muligheder denne forårsdag. Turlleder: Mikkel Holck (tlf. 2617 3763).

Utterslev Mose søn. 17/4 kl. 9-12. Hjørnet af Brønshøj Kirkevej og Pilesvinget. Gæssene og lappedykkerne er på plads og de tidlige sangere er ankommet. Mulighed for rørhøg, fiskeørn og musvåger på træk. Turlleder: Vicky Knudsen (tlf. 6029 6986).

Hellebæk lør. 23/4 kl. 9-12. P-plads på Hellebækvej ved Materialgården. Vi tilbringer nogle timer i nærheden af avlsgården hvor vi ser efter forårets trækkende rovfugle. Turen er velegnet for begyndere. Turlleder: Finn Ennemark (tlf. 4045 7444).

Hellebæk søn. 24/4 kl. 11-16. P-plads på Hellebækvej ved Materialgården. Vi tilbringer nogle timer i nærheden af avlsgården hvor vi blandt andet kigger efter forårets trækkende rovfugle. Turlleder: Vicky Knudsen (tlf. 6029 6986).

Nyord og Ulfshale søn. 24/4 kl. 7-13. Ballerup st. ved busserne kl. 07.00. Ring til turlleder om ledige pladser i bilerne. Eller fugletårnet på Nyord kl. 08.30. Vi kan forvente masser af gæs og ænder, stor kobbersnepe havørn og evt. vandrefalk. Turlleder: Arne Volf (tlf. 2163 7567).

Utterslev Mose søn. 24/4 kl. 9-12. Hjørnet af Pilesvinget/Åkandevej. Vi kigger efter grågæs med gæslinger, landsvale, munk, løvsanger og andre forårsbebudere på turen rundt om mosen. Turlleder: Nikolaj Noel Christensen (tlf. 4058 3978).

Bolund Holm i Roskilde Fjord tirs. 3/5 kl. 9-12. P-pladsen på A6 over for Lille Valbyvej. Vi går Bolund rundt og en tur rundt om Lille Valby, hvis tiden tillader det, og ser hvad årstiden kan byde på. Der kan være sumpet. Turlleder: Arne Volf (tlf. 2163 7567).

Solbjerg Eng sø lør. 7/5 kl. 9-12. P-pladsen på Solbjerggårdsvej ved søens nordende. Vi ser på søens andefugle og lappedykkere, og i skoven ser vi efter ravn og sortspætte, med lidt held fiskeørn, havørn og duehøg. Turlleder: Frands E Jensen (tlf. 2275 4064).

Amager Fælled søn. 8/5 kl. 10-12.30. DR Byen Metrostation. Mens vi stadig venter på de helt store ryk af trækfugle fra Afrika, skal vi en tur rundt om Grønjordssøen og nyde de sangfugle, der er ankommet. God mulighed for nattergal, sanglærke, munk, løvsanger, tornsanger og måske rørhøg. På vandet ænder, gæs og lappedykkere. I luftrummet over os fouragerer svaler og måske en tidlig mursejler. Turlleder: Troels M Krogh (tlf. 3020 9117).

Utterslev Mose søn. 8/5 kl. 9-12. Hjørnet af Åkandevej/Pilesvinget. Tur rundt om mosen. Med det rige udvalg af småfugle er der fokus på fuglestemmer. Desuden mosens vandfugle og evt. rovfugletræk. Turlleder: Nikolaj Noel Christensen (tlf. 4058 3978).

CYKELTURE

Vestamager og Klydesøen lør. 2/4 kl. 9-13. Vestamager Metrostation. Vi ser efter rastende vadefugle, ænder og gæs. Med god vind og held ser vi trækkende traner samt vandrefalk, fiskeørn og havørn. Turlleder: Jan Nielsen (tlf. 4058 2446).

Vestamager og Klydesøen lør. 2/4 kl. 12.30-16. Mødested: Vestamager Metrostation. Vi ser efter rastende vadefugle, ænder og gæs. Med god vind og held ser vi trækkende traner samt vandrefalk, fiskeørn og havørn. Turlleder: Christian W Christiansen (tlf. 2830 4496).

Vestamager og Klydesøen lør. 9/4 kl. 9-12.30. Mødested: Vestamager Metrostation. Vi ser efter rastende vadefugle, ænder og gæs. Med god vind og held ser vi trækkende traner samt vandrefalk og havørn. Turlleder: Christian W Christiansen (tlf. 2830 4496).

Vestamager og Klydesøen lør. 9/4 kl. 12.30-16. Mødested: Vestamager Metrostation. Vi ser efter rastende vadefugle, ænder og gæs. Med god vind og held ser vi trækkende traner samt vandrefalk og havørn. Turlleder: Jesper Sonne (tlf. 2633 0554).

BUSTURE

Skåne lør. 20/2 kl. 07.50. Sjøelør Station. Vi vil atter besøge de traditionelle gode områder med mulighed for havørne, kongeørne, adskillige røde glenter samt nord-trækkende gæs og rovfugle. I skoven mulighed for drosler, korsnæb og trommende spætter. Tilmelding sker ved at indbetale kr. 291 for voksne og kr. 151 for unge under 13 år på giro 807 3333 (ved netbank girokort type 01 eller reg.nr. 4180) eller ved check til DOF Travels adresse senest 14. februar. Mrk. B2. Turledere: Arne Volf, Jan Hjort Christensen og Morten Rasmussen.

NØ-Skåne man. 28/3 kl. 06.50. Sjøelør Station. Tranerne er begyndt at raste i Nordøstskåne. Vi besøger disse områder, og håber på at opleve tranedansen. Herefter besøges nogle af de fine rasteområder i nærheden, f.eks. Hammarsjön og Østersøkysten ved Ravlunda skjutält samt den smukke dal i Degeberga. Tilmelding sker ved at indbetale kr. 310 for voksne og kr. 270 for unge under 13 år på giro 807 3333 (ved netbank girokort type 01 eller reg.nr. 4180) senest 14. marts. Mrk. B3. Turledere: Christian Wodstrup Christiansen, Nikolaj Noel Christensen og Rene Rantzau

RESERVATERNE

Gundsømagle Sø - vinterfugle ved søen lør. 6/2 kl. 10-13. P-pladsen ved Fugleværnsfondens reservat ved Østrup. En fast tur den første lørdag i måneden, hvor vi følger årets gang i reservatet. Vi tæller fuglene i reservatet, og alle er velkomne. Turlleder: Fugleværnsfondens arbejdsgruppe ved Gundsømagle Sø. Turen **gentages den første lørdag i hver måned. Fra den 2/4 dog kl. 9-12.**

Elsebeth Gludsted, Jesper Tendal. Læs det detaljerede program i "Grågåsen" eller under ture på www.dofkbh.dk.

Ishøj Strand ons. 3/2 kl. 10-14. Småtur. Vi mødes ved parkeringspladsen ved Arken. Så går vi rundt ved havnen og på engene og kigger efter gæs, skalleslugere mv og måske vintergæster i hegn og siv.

Skåne mandag 22/2 - onsdag 24/2. Bustur fra Ballerup Station. Endnu en gang tager vi på ørne- og gåsekig til Skåne og bor på Skåne-Tranås vandrerhjem i dobbeltværelser med eget bad/toilet. Max. 26 deltagere. Indbetal kr. 1900 på vores bankkonto (reg.nr. 9541 konto 60072035) DOF København, Seniorudvalget senest 25/1. Prisen er incl. bus -2 overnatninger- 2x morgenmad og 2x aftensmad. Frokost må du selv sørge for (indtages i feltet). Mulighed for få enkeltværelser mod en merpris på kr. 500.

Esrum sø ons. 16/3 kl. 8-14. Tur i privatbiler fra Ballerup Station. Vi går ture og kigger efter fugle i både søen og skoven. Obligatorisk tilmelding til Pamela Bartholomeusz, som organiserer samkørsel (tlf. 24 82 43 45) senest 2/3.

Ud i det blå/S ons. 30/3 kl. 7-17. Bustur fra Ballerup Station (opsamling Solrød). Vind og vejr afgør dagens lokaliteter. Vi håber på fugle ved å, strand og skov. Max. 40 deltagere. Indbetal kr. 240 på vores bankkonto (reg.nr. 9541 konto 60072035) DOF København, Seniorudvalget senest 16/3. Efter 23/3 kan du ringe på tlf. 40 50 84 87 og forhøre dig om evt. restpladser.

Vaserne ons. 13/4 kl. 8-14. Småtur. Vi mødes ved billetlugen på Holte Station. Vi går en tur i området og kigger efter de første trækfugle og lille flagspætte.

Rorvig ons. 27/4 kl. 7-17. Bustur fra Ballerup Station (opsamling Roskilde). Vi besøger Hovvig og Sanddobberne og ved Korshage kigger vi efter forårstrækket. Max. 40 deltagere. Indbetal kr. 250 på vores bankkonto (reg.nr. 9541 konto 60072035) DOF København, Seniorudvalget senest 13/4. Efter 20/4 kan du ringe på tlf. 40 50 84 87 og forhøre dig om evt. restpladser.

Trækfugletur søn. 20/3 kl. 10-14. "T-krydset" i Magleby. Afhængig af vejr og vind kører vi enten til Køge Sønække eller til Søholm. Vi ser på forårsbebudere som lærke, vibe og stær og ved vestlige vinde er der gode muligheder for træk af rovfugle, duer og småfugle". Turleder: Søren Mygind (tlf. 22 35 45 50)

Fuglestemmer. Køge Ås lør. 9/4 Kl. 9-12. De første sangere er ankommet, så nu udvider vi repertoire af fuglestemmer. Turledere: Marta Bagoly Grun (tlf. 30 42 24 49) og Henning Skjelborg (tlf. 20 71 44 34) Aftentur på Kirkestien ons. 20/4 kl. 19-21. Ved Strøby Kirke. Vi lytter efter forårsbebudere – og måske en ugle. Tag aftenkaffen med. Turleder: Gitte og Allan Kruse. (tlf. 42 45 42 19)

Der henvises til vores hjemmeside, www.dof-roskilde.dk, hvor alle aktuelle ture og arrangementer bliver annonceret.

MØDER

Foredrag I om sangfugle ons. 6/4 kl. 19-21. VUC, Læderstræde 4, 4000 Roskilde, lokale 22 indgang fra gården. Foredrag om de fugle, der begynder at synge tidligt på året. Nogle som f.eks. mejserne har allerede været i gang i nogen tid, men de egentlige sangere er ikke rigtigt ankommet endnu. Bogfinker, gulsurve, rørsurve, sangdrosler m.fl. og helt sikkert også gransangerne er i gang, når vi søndag den 24. april har sangfugletur I som opfølgning på foredraget. Foredragsholder: Bjarne Bo Jensen (for mere info jensenab@mail.dk)

TURE

Ørnetælling 23. - 24. januar 2016. Mere info følger på hjemmesiden.
Ørnens Dag søn. 28/2 kl. 10-13. Jyllinge Havn.
Sangfugletur I søn. 24/4. kl. 8-11. Ramsødalen. Ud for Kumlehusevej 10, kommer man ad Hovedvejen fra Roskilde til Ringsted skal man lige efter Øm dreje til venstre ad Kumlehusevej (ved DSV), og fortsætte til Ramsødalen krydser Kumlehusevej (ca. 700 m). Der er ingen tilmelding. Turleder: Bjarne Bo Jensen (jensenab@mail.dk)

MØDER

Alle foredrag afholdes i Vanløse Kulturhus, Frode Jacobsens Plads 4, 2720 Vanløse. Tæt ved S-tog og Metro. Starttidspunkt kl. 13. Entré kr. 20.- Der serveres kaffe/the kl. 12.30.

Fuglestemmer v. Allan Gudio Nielsen ons. 10/2. Vil man lære noget om vore hjemlige fugles sang og kald kan man ikke starte for tidligt på året. Allerede ved årets begyndelse er mejser, træløbere og spætter i gang. Kom og få styr på dem – og på nogle af trækfuglene, som vi glæder os til at gense i maj.

Fugle og vand v. Poul Reib ons. 9/3. Mange af vore stand- og trækfugle raster og yngler ved sø og hav. Disse biotoper hører til foredragsholderens favoritter, og det har gennem årene ført til en længere række fotos, hvoraf udvalgte eksempler vises ved dette foto-causeri.

TURE

Betaling. Betaling for seniorture foregår udelukkende pr. bank (ved bankoverførsel reg.nr. 9541 konto 60072035) DOF København, Seniorudvalget, Vesterbrogade 138-140, 1620 København V. Eventuel framelding til endagsture må finde sted senest onsdag ugen før turens afholdelse. Det indbetalte beløb returneres, fratrukket et ekspeditionsgebyr på kr. 50.-/pr. person. Bemærk: Vi sender ingen bekræftelse på endagsture. Du er på listen, hvis du ikke hører fra os. På flerdagsture sender vi bekræftelse på din tilmelding. Kontakt: Jan Mollerup (tlf. 40 50 84 87 / f.mollerup@mail.dk). Turledere: Erik Larsen,

Hold dig opdateret om aktiviteter på www.dofkoege.dk

MØDER

Atlasprojektet tirs. 16/2. 18-22. Det grønne Hus, Vestergade 3C, Køge. Formålet med mødet er at øge aktiviteten i ATLAS projektet i Køge området. Projektet byder på en middag hvorefter Thomas Vikstrøm fra DOF giver en status over Atlas projektet. Herefter vil vi forsøge at koordinere vores indsats, så en bedre dækning af kvadraterne i Køge området opnås. Kom og hør nærmere uanset om du vil gøre en lille eller stor indsat i ATLAS projektet. Af hensyn til middagen er tilmelding til Søren Mygind (tlf. 22 35 45 50) nødvendig. Dagsorden før mødet kan ses på vores hjemmeside.

Billedaften man. 14/3 kl. 19. Det grønne Hus, Vestergade 3C, Køge. Kom og vis dine billeder. Jørn Gissel lægger for med billeder fra Trinidad og Tobago. Der er udstyr til at fremvise billeder i JPG-format. Kontaktperson: Allan Kruse (tlf. 42 45 42 19)

TURE

Ørnetur til Skåne lør. 6/2 kl. 7.30-19. Afgang med bus fra Ølby Station kl. 7.35 hjemkomst samme sted 19. På turen vil der være mulighed for at opleve havørne, kongeørne, røde glenter, masser af gæs m.m. ved de klassiske skånske fuglelokaliteter som bl.a. Fyledalen, Sövdesjön og Krankesjön. Tilmelding foretages ved senest d. 15/1 at indbetale 300 kr. pr. person på reg. nr. 1438 - konto nr. 6446478190 mærket med dit navn, telefonnummer og "ørn". Husk PAS! Hjemmeboende børn i selskab med forældre 50 kr. Turleder: Søren Mygind (tlf. 22 35 45 50)

Fuglestemmer, Køge Ås lør. 5/3 Kl. 10-12. P-Pladsen, Ølbyvej ved indkørsel til Gl. Køgegård. Vi lytter til forårets fuglestemmer, inden de første sangere ankommer. Turledere: Marta Bagoly Grun (tlf. 30 42 24 49) og Henning Skjelborg (tlf. 20 71 44 34)

Udlejes: Vedersø. 4 personer. Toppen af Vest Stadil Fjord. Hyggeligt velindrettet helårshus/ferielejlighed 50 m². Naturgrund ugeneret indhegnet, udsigtshøj. Udsigt til klitter og fredede strandenge. Stort fugletræk samt mulighed for 'lille' sort sol forår/efterår. Rørdrum høres, findes ved Nørre Sø 800m væk. Ynglende tårnfalke i haven. Rigt fugleliv, fodres hele året. Musvåge på foderbræt 25m fra huset. Ugepris: kr. 2.700,- Rengøring kr. 300,- El afregnes. Pris pr. døgn, kr. 450,- for to personer inkl. sengelinned og håndklæder. Hund er velkommen. Henv. Anette Schmidt: 22 55 06 00.

Djursland, Stubbe Sø Sommerhus ("Bogpeters Hytte") midt i Fugleværnsfondens reservat ved Stubbe Sø udlejes (kun til DOF-medlemmer). Garanti for ynglende topmejs, broget fluesnapper, hedelærke og rødrygget tornskade. Adgang til søen og mulighed for dejlige ture i nærområdet. Ikke langt til Ebeltoft, badestrand og Djurslands turistattraktioner. Ingen fjernsyn – men fred og ro. Huset er på 80m² (6 pers./to soverum). 2600 kr/uge + el. Henv. Peter Lange, tlf.: 86 95 03 41 eller mail: peterlange@dofoj.dk. Læs mere på www.dofoj.dk/bogpetershytte.

Udlejes: Amtoft – Fuglereservat Vejlerne, Thy Nationalpark, Vesterhavet, Limfjorden. I første række til Limfjorden, i Amtoft, udlejes et dejligt og velholdt sommerhus i meget naturskønne omgivelser. Der er desuden kun få kilometer til Nordeuropas største fuglereservat, Vejlerne, og Danmarks første nationalpark, Thy Nationalpark, samt Vesterhavet. Huset: Sydvendt terrasse med panoramaudsigt over fjorden. 82m². 6 sovepladser fordelt på 3 værelser. Køkken og stue i ét. Bruserum og toilet. Cykler. Kun 300 meter til havn og købmand. Se linket www.Amtoftstrand.dk. Tlf. 86 72 50 05.

Dejligt sommerhus 400 m fra Lild Strand udlejes. Sommerpris 3000 kr. vinterpris 2000 kr. pr uge + el. Huset ligger i fredet område i cykelafstand til Vejlerne. Langs stranden er der 4 km til Bulbjerg. I klitplantagen er der svampe i sæsonen, og i stille vejr er der frisk fisk på havnen. 6 faste sengepladser, brændeovn og huset er i øvrigt veludstyret. Mail: ullaperu@Yahoo.dk. Mobil 30288560.

Sommerhus udlejes inde i Nationalpark Thy I nærheden af landsbyen Svankær, velholdt bjælkehus på 77 m² inkl. annex til max 5 personer på 6000 m² vidunderlig naturgrund med talrige redekasser og rigt fugleliv. Parabol-TV, internet, vaskemaskine, opvaskemaskine, brændeovn, varmepumpe, elvarme, overdækket + åben terrasse og carport. 6 km til Vesterhavet og 8 km til indkøb. Leje pr. uge: kr 4,500 + forbrug. Husdyr/rygning ikke tilladt. Kontakt sondergaard_Jens@mail.dk.

Vejlerne - Nationalpark Thy - Idyllisk stråtekt sommerhus udlejes fra april. Beliggende nær Østerild plantage og med udsigt over Arup/Vesløs Vejle. Nationalpark Thy er et af Nordeuropas vigtigste områder for fugle og dyreliv. 2 soveværelser, el-/brændeovn, røgfrit og ingen husdyr 350kr/døgn plus el-forbrug (min. 2 døgn) Henvendelse: 97 91 03 73 Se hjemmeside: <http://bricksite.com/vejlerne>.

Limfjorden - Vejlerne Lunt lille træhus, smukt beliggende med helt fri udsigt over Arup Dæmning, fjord og reservat. Helårsbolig, enkelt indrettet til 2-4 pers., med tekøkken, bad, brændeovn og el-varme. Udlejes billigt på dags- eller ugebasis. Tlf. 30 62 45 56. E-mail. lotte.lolk@mail.dk. www.limfjorden-vejlerne.dk

Malariafri safari til fugleforskeren Jørgen Rabøls sydafrikanske reservat Gør som mange andre fuglefolk: Tag med super-engagerede biologer på en anderledes og personlig safari til Sharkati i UNESCO Reservatet Waterberg i Limpopo. Max. 12 deltagere og kun 3 årlige ture. Fantastisk natur med over 300 fuglearter og masser af vilde dyr. Hyggelig lodge med gæstehuse, pool, frodig have. Netfangst, bushwalks, safaris, natur/fugleforedrag, fuglelister mm. Du må også gerne gå egne ture i reservatet. Endvidere mange ture til nationalparker, RAMSAR-område, township, landsbyskole, meteoritkrater, World Heritage Site mm. Medlem af Rejsegarantifonden. 12- og 15-dage all-inclusive: 17.990 og 22.990, okt/nov og feb. Turledere: biologer & medejere Jørgen Rabøl og Danna Borg, www.biotravel.dk, tlf: 2484 9392.

Paradis for en ornitolog Byggegrund til salg. Beliggenhed: Et smutslag fra Ringkøbing fjord. Hvor hedehegen holder til.. Mobil - 21 65 54 99

KEEP ON
Travel

Birding til Colombia og fuglefestival
14 dage alt inkl.
1 marts - 14 marts 2016
10 marts - 24 marts 2016
10% til DOF medlemmer
Ret til ændringer forbeholdes
www.keepon.travel . +45 3117 1485

Gavekort til bidragydere til DOF's medier

Mange medlemmer og ansatte bidrager med indhold til DOF's medier. Som en anerkendelse modtager bidragyderne fremover gavekort til Naturbutikken efter flg. retningslinjer:

- 1) Anerkendelse for bidrag er som udgangspunkt symbolsk og kan ikke betragtes som aflønning.
- 2) Ansatte og medlemmer af hovedbestyrelserne i DOF og FVF modtager ikke gavekort for deres bidrag til DOF's medier, da de primært bidrager i arbejdstiden eller con amore.
- 3) Gavekortet udstedes første gang bidraget benyttes af DOF. Ved gentagelse/genbrug i flere medier udstedes ikke yderligere gavekort.
- 4) Artikler på ca. 1500 – 2000 ord anerkendes med et gavekort til Naturbutikken på 200 kr.
- 5) Fotos anerkendes med gavekort til Naturbutikken således:
a. 1 foto: 100 kr. b. 2-4 fotos: 200 kr. c. 5+ fotos: 300 kr.
- 6) Udstedelsen af gavekort foregår løbende i takt med at bidragene benyttes.

BESTIL FUGLEVÆRNSFONDENS JUBILÆUMSBOG

Fugleværnsfonden

- for fugle, for folk og for fremtiden

Jan Skriver
med essays af Søren Ryge Petersen

Læs mere om Fugleværnsfondens jubilæumsaktiviteter på:
www.fuglevaernsfonden.dk og www.facebook.com/fuglevaernsfonden

I anledningen af Fugleværnsfondens 50-årige jubilæum i 2016 udgives en spændende fotobog om fuglene og naturen i fondens reservater. Den er skrevet af Jan Skriver, suppleret med essays af Søren Ryge Petersen og illustreret med fotos af dygtige naturfotografer.

Ønsker du et eksemplar?

Bogen er i coffetableformat på ca. 200 sider og udkommer i juni 2016. Vil du sikre dig et eksemplar, er det muligt at forudbestille. Bogens salgspris er kr. 195,- men ved forudbestilling kr. 175,-

Send dine kontaktoplysninger (navn og adresse) til: fvf@dof.dk med anmærkning om du ønsker at afhente i Naturbutikken eller forsendelse (mod ekstra kr. 60,-).

Der kan kun bestilles et eksemplar pr. person.

Fugleværnsfonden

SEMINAR FOR KVINDER I DOF 30. APRIL – 1. MAJ 2016 I MIDDELFART

Er du interesseret i at være med til at gøre en forskel i DOF fx ved at arbejde naturpolitisk lokalt eller nationalt – måske endda internationalt? Eller vil du bare gerne arbejde for bedre forhold for fuglene og naturen? Så har du mulighed for at få mere viden om mulighederne ved at deltage i DOF's seminar for kvinder, der afholdes den 30. april – 1. maj 2016 på Severin Kursuscenter i Middelfart.

Seminaret holdes for:

Kvinder, der er interesserede i DOF's politiske arbejde
Kvinder, der leger med tanken om at engagere sig i DOF's arbejde
Kvinder, der er nye f.eks. i en lokalafdelingsbestyrelse

Formålet med seminaret er at få flere kvinder til at engagere sig i DOF's arbejde på flere planer. Du vil få indblik i opbygningen af DOF's styrende organer, DOF's strategi og indsatsområder, natur- og landbrugspolitik, det internationale arbejde, og drøftelse af vigtigheden af kvinderepræsentation i DOF's udvalg og grupper. Der vil også blive mulighed for at deltage i en morgentur til Gyldensteen Strand, hvor der forhåbentlig er lidt fugle at kigge på.

Arrangører, som også kan besvare spørgsmål til seminaret, er medlemmer af DOF's hovedbestyrelse: Lene Smith, lene@lsmith.dk og Kirsten Marie Haugstrup, kmhaugstrup@gmail.com

Deltagerantal: 15.

Deltagelse er gratis. Ved afbud efter 1. marts og i tilfælde af udeblivelse opkræves 1.500 kr. DOF refunderer rejseomkostninger til billigste transport og opfordrer deltagerne til at undersøge mulighederne for samkørsel.

Der er tidligere afholdt to tilsvarende seminarer. Kvinder, der ikke deltog i disse seminarer, vil have fortrinnsret.

Program og deltagerliste udsendes i begyndelsen af april.

Tilmelding med oplysning om navn, postadresse, e-mailadresse og telefonnummer mailes til sonja.rouf@dof.dk eller sendes til Fuglenes Hus mrk. Kvindeseminar 2016, Vesterbrogade 138-140, 1620 København V senest tirsdag d. 1. marts 2016.

Dansk Ornitologisk Forening – DOF

DOF er landsforeningen for fuglebeskyttelse og fugleinteresserede

DOF er den danske afdeling af BirdLife International
Vesterbrogade 138-140, 1620, København V
Telefon (10-16, fredag 10-15): 3328 3800
email: dof@dof.dk . www.dof.dk

DOF's formand: Egon Østergaard tlf: 3116 2030,
email: egon.ostergaard@dof.dk

Indmeldelse i DOF: Sker ved indbetaling på girokonto 7 00 08 39
Støttebeløb til DOF's arbejde for fugle- og naturbeskyttelse, som er fradragsberettiget, kan indbetales på samme girokonto.

Årlige kontingenter:

Kernemedlemmer:	kr. 470,00
Ungdomsmedl. (u. 26 år)	kr. 235,00
Medlemmer:	kr. 325,00
Husstandsmedlemsskab:	kr. 630,00

Fugleværnsfonden: Fugleværnsfonden er en almenyttig fond stiftet af DOF. Fondens formål er at købe og drive fugle- og naturreservater og formidle viden og oplevelser fra disse reservater. Støttebeløb, som er fradragsberettiget, kan sættes ind på Fugleværnsfondens girokonto 5 09 42 32.
email: fvf@dof.dk . www.fuglevaernsfonden.dk

Naturbutikken: Naturbutikken i Fuglenes Hus tlf: 3328 3838
Åbningstider: Man.-fre. kl. kl. 11-1730, lørdag 10-14. www.naturbutikken.dk

Bor du i ulandet, kontakt da venligst DOF for nærmere oplysninger om priser.

DU KAN FINDE VORES PRODUKTER
HOS EKSKLUSIVE SPECIALISTFORHANDLERE
OG ONLINE PÅ WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

DEN NYE EL UBEGRÆNSET *PERFEKTION*

Den nye EL-familie fra SWAROVSKI OPTIK er den hidtil bedste. FieldPro-pakken bringer komfort og funktionalitet op på et helt nyt niveau. Den perfekte optiske ydelse og præcision, den enestående ergonomi og det forbedrede design er som prikken over i'et på dette teleoptiske mesterværk. Få endnu mere ud af de særlige øjeblikke – med SWAROVSKI OPTIK.

SEE THE UNSEEN
WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

SWAROVSKI
OPTIK